

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA
OBLIGATÒRIA

ECONOMIA 4t ESO

DEPARTAMENT D'ECONOMIA

Curs 2021-2022

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	3
a. -LA NECESSITAT DE LA PROGRAMACIÓ.....	4
b. -ELEMENTS PER A ELABORAR UNA PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA.....	6
c. -NORMATIVA DE REFERÈNCIA.....	7
1.1. JUSTIFICACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ.....	9
1.2. CONTEXTUALITZACIÓ	
1.2.0. INTRODUCCIÓ.....	10
1.2.1. CARACTERÍSTIQUES ESPECÍFIQUES DEL NIVELL.....	14
1.2.2. NOMBRE I CARACTERÍSTIQUES DELS ALUMNES.....	14
1.2.3. ENTORN SOCIOECONÒMIC I CULTURAL.....	15
2. OBJECTIUS DE L'ETAPA	
2.1. OBJECTIUS GENERALS.....	17
2.2. OBJECTIUS GENERALS DE L'ESO.....	19
2.3. OBJECTIUS ESPECÍFICS D'ECONOMIA 4T D'ESO.....	21
3. COMPETÈNCIES	
3.1. INCORPORACIÓ DE LES COMPETÈNCIES CLAU (CC).....	23
3.2. COMPETÈNCIES CLAU.....	24
3.3. APORTACIONS DE L'ÀREA EN L'ASSOLIMENT DE LES CC.....	27
3.4. RELACIÓ ENTRE LES CC I ELS OBJECTIUS DE LA MATÈRIA.....	29
4. CONTINGUTS	
4.0. INTRODUCCIÓ.....	31
4.1. BLOCS DE CONTINGUTS.....	34
4.2. RELACIONS ENTRE COMPETÈNCIES I ELS CONTINGUTS.....	36
5. UNITATS DIDÀCTIQUES	
5.1. ORGANITZACIÓ UNITATS DIDÀCTIQUES.....	38
5.2. DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES.....	45
6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES	
6.1. METODOLOGIA GENERAL DE L'ÀREA.....	46
6.2. METODOLOGIA ESPECÍFICA D'ECONOMIA.....	48
6.3. RECURSOS DIDÀCTICS.....	52
7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	
7.0. INTRODUCCIÓ.....	53
7.1. CRITERIS D'AVUACIÓ.....	55
7.2. INSTRUMENTS D'AVUACIÓ.....	59
7.3. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ.....	60
7.4. ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ.....	63
7.5. RECUPERACIÓ DE L'ALUMNAT.....	63
8. MESURES DE RESPOSTA PER A LA INCLUSIÓ I COMPENSACIÓ DE DESIGUALTATS.	65
9. ELEMENTS TRANSVERSALS.....	68
10. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.....	71
11. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENTS I INDICADORS D'ÈXIT.....	72
12. SEGUIMENT PROGRAMACIÓ: CORRECCIONS I AJUSTOS.....	74

1. INTRODUCCIÓ

La transmissió de la cultura és un dels aspectes més importants i més preocupants per a una societat. Del que parlem és de la tasca de passar, d'unes generacions a unes altres, el corpus de coneixement acumulat: sabers i tècniques, valors i creences, coneixements, maneres, maneres, costums, etc., etc. Compleix aquesta tasca una doble missió: socialitzar als nous membres d'una comunitat i garantir que els coneixements no es perden i contribueixen al manteniment de la societat en el futur. A aquesta transmissió és el que anomenem educació.

Com més complexa siga una societat més es complica, al seu torn, la manera de transmetre la cultura. Encara que les societats tenen multitud de mecanismes per educar, necessiten estructurar, ordenar, planificar en definitiva, les fórmules adequades per fer realment efectiva aquesta tasca. En les societats complexes, a aquesta estructura se li denomina sistema educatiu.

En una societat com la nostra, existeixen responsables, en diferents nivells, del sistema educatiu. Aquests han de prendre una sèrie de decisions, han de decidir què coneixements es transmeten, de quina manera, en quins llocs i moments, qui estan preparats per comunicar-los, etc. etc. Han de decidir també com s'acredita l'adquisició d'aquests coneixements i com s'atén a les diferències entre els subjectes objecte de l'educació. Tot això en el seu àmbit d'actuació: El govern de l'Estat, les Comunitats Autònomes en les seves competències, els centres educatius i el professorat.

En els diferents nivells es prenen diferents decisions referides a com s'ha de produir aquesta transmissió. Aquestes decisions es plasmen en documents que tenen el seu àmbit d'aplicació i obliguen al seu compliment, però deixen un espai d'autonomia per al següent nivell. D'aquesta manera es produeix una sèrie de planificacions en cascada que compleixen amb la necessitat social d'organitzar el procés d'ensenyament i aprenentatge. Això és:

- 1.-Govern de l'Estat: Lleis Orgàniques, Reials decrets, Ordres Ministerials...
- 2.-Govern Valencià: Decrets, Ordres, Resolucions...
- 3.-Centres Educatius: Projecte Educatiu, Projecte Curricular, Reglament de Règim Intern....
- 4.-Departaments: Programacions didàctiques
- 5.-Professorat: Unitats didàctiques

Els últims 35 anys a l'Estat Espanyol han estat en general i en educació en particular, d'autèntica convulsió. En l'àmbit educatiu hem passat durant aquest període per 4 lleis orgàniques: *LGE, *LODE, LOGSE, LOCE, LOMCE... i tants decrets, tantes ordres, tant desenvolupament normatiu que, si els professionals no saberen el que han de fer, seria una autèntica proesa complir amb les prescripcions normatives que s'han desenvolupat.

Tots aquests canvis no es deuen només als avatars polítics i a les conjuntures internacionals (la comunitat europea ha incidit també de manera important en nostra canvis educatius), sinó a la quantitat, qualitat i celeritat dels avanços del coneixement, a l'evolució social i als progressos en Pedagogia i en Psicologia.

Per aquest motiu resulta imprescindible seguir comptant amb les fonts tradicionals del currículum que han d'alimentar cada nivell de decisió per adaptar-se als diferents moments. Aquestes fonts que influïen també de manera decisiva en l'elaboració de la programació serien les següents:

1. Epistemològica: Té en compte les característiques i fonaments del saber, la lògica interna de la matèria i l'evolució de les idees científiques. És la font que tradicionalment ha estat més influent.
2. Sociològica: Característiques de la societat i aspectes fonamentals de la seva organització i dinàmica. Demandes socials al sistema educatiu i factors d'incidència més importants en el procés ensenyament-aprenentatge. És la contextualització en el moment socio-històric en què es desenvolupa l'activitat. Està a la base del plantejament que fan alguns autors entre el coneixement quotidià, escolar i científic.
3. Pedagògica: Compta amb les aplicacions didàctiques, la pràctica educativa i les finalitats de l'Educació.
4. Psicològica: Ens dóna dades sobre les característiques dels subjectes, del seu moment evolutiu i de com se l'aprenentatge.

a.- LA NECESSITAT DE LA PROGRAMACIÓ

Necessita l'arquitecta un projecte, el cuiner una recepta, les gerències unes línies estratègiques i les productores cinematogràfiques un guió... Tota activitat que pretenga assolir-se amb èxit necessita planificar-se. Tota tasca o conjunt de tasques necessita un pla, un projecte, per evitar la improvisació, per anticipar-se als imprevists, per afrontar el dia a dia amb el menor nivell d'estrès possible.

Més tard, l'experiència i la confrontació amb la realitat ens permetran innovar i deixar espais i temps per al toc personal, però la garantia dels resultats la posen bàsicament el tenir en compte amb temps les grans qüestions: QUÈ, COM, QUAN I PER A QUI formem.

Les i els docents necessitem, com qualsevol un altre professional, planificar la nostra activitat. Aquesta planificació resulta imprescindible, d'una banda, per complir amb l'estipulat per instàncies superiors i contextualitzar-ho en el nostre entorn, i, per un altre, per allunyar-se de l'intuicionisme i de l'activisme. És el que denominem planificació didàctica, que inclouria la programació didàctica, realitzada pels departaments i la programació d'aula realitzada pel professorat per a la seva tasca quotidiana.

La programació didàctica és el punt d'inflexió entre les *macro estructures (Administracions i centre educatiu) i la solitud del docent en la seua tasca diària. Les diferents definicions de programació responen a diferents concepcions de l'ensenyament i els seus processos. Per això, es diu que una programació didàctica pot ser:

- A.-UNA GUIA DE LES EXPERIÈNCIES QUE HA DE TENIR L'ALUMNAT.
- B.-L'ESPECIFICACIÓ D'INTENCIONS EDUCATIVES.
- C.- UNA DEFINICIÓ DE CONTINGUTS.
- D.-UN PLÀ D'ACTIVITATS.
- E.-LA DESCRIPCIÓ DE TASQUES I DESTRESES.
- F.-EL PROGRAMA DE CONTINGUTS.

Però, en definitiva, què és una programació didàctica? què és programar? Programar és decidir. Programar és responsabilitzar-nos de la parcel·la que ens correspon del procés educatiu. Si volguéssim aproximar-nos a una definició el més completa i realista possible direm que una programació és un conjunt de decisions adoptades pel professorat d'una especialitat en un centre educatiu, referent a una matèria o àrea i del nivell en el qual s'imparteix, tot això en el marc del procés global d'ensenyament-aprenentatge.

Les prescripcions normatives, la naturalesa dels continguts a impartir, el context en el qual es desenvolupa la nostra labor, així com les nostres peculiaritats com a docents i les de l'alumnat amb el qual ens trobem, orienten la programació. D'aquesta manera, i a grans trets, s'estableixen dues gran línies programàtiques:

Programació conductista: Basada en objectius operatius i en conductes prefixades plantejades com a metes terminals del procés.

Programació cognitiva: Basada en objectius-tendències i en capacitats.

Els elements assenyalats més amunt com a paràmetres d'orientació de la programació aconsellen desenvolupar una programació didàctica més cognitiva que conductista. La veritat és que l'elecció d'una o un altre corrent programàtic es realitza en funció de la rigidesa dels anomenats "paquets didàctics". Aquesta rigidesa ve determinada per la característica instrumental d'alguns continguts. En qualsevol cas, l'experiència i les teories a l'ús aconsellen centrar-se més en els aspectes cognitius i de capacitats de les decisions a prendre.

b.- ELEMENTS PER A ELABORAR UNA PROGRAMACIÓ.

La programació didàctica consta dels següents elements i no necessàriament en aquest ordre:

- 1.1) Justificació de la programació
- 1.2) Contextualització
- 2) Objectius de l'etapa
- 3) Competències
- 4) Continguts
- 5) Criteris d'avaluació
- 6) Instruments d'avaluació
- 7) Criteris de qualificació
- 8) Metodologia. Orientacions didàctiques
- 9) Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requereixi actuacions per a la compensació de les desigualtats.
- 10) Unitats didàctiques
 - 10.1) Organització de les unitats didàctiques:
 - 10.1.1) Objectius de la unitat
 - 10.1.2) Continguts
 - 10.1.3) Criteris d'avaluació
 - 10.1.4) Competències
 - 10.1.5) Activitats d'ensenyament-aprenentatge
 - 10.1.6) Recursos didàctics
 - 10.1.7) Activitats d'avaluació
 - 10.1.8) Activitats de reforç i ampliació
 - 10.2) Distribució temporal de les unitats didàctiques
- 11) Elements transversals
- 12) Activitats complementàries
- 13) Avaluació de la pràctica docent a través d'indicadors d'èxit

Una primera part de la programació didàctica, que actuaria d'introducció, la componen, conjuntament, la justificació teòrica i la contextualització. Formarien un primer pas d'aproximació a la realitat amb la qual s'haurà de mesurar la programació. En la justificació teòrica entrarien les intencions educatives a nivell general; en la contextualització ens trobaríem amb l'anàlisi de les claus de l'entorn del centre. Es nodreixen la una de l'altra.

Si es pogués utilitzar el símil els elements esmentats en el paràgraf anterior serien els entremesos mentre que els objectius, els continguts, la metodologia i els criteris d'avaluació són el plat fort. Dit amb propietat formarien el corpus central de la programació.

L'atenció a les necessitats educatives específiques vindria a alleujar la forta càrrega del nucli central de la programació. Matisarien proporcionant alternatives a objectius, continguts i criteris d'avaluació per atendre a totes les situacions de l'aula.

c.- **NORMATIVA DE REFERÈNCIA**

El referent normatiu bàsic al País Valencià per a l'elaboració de les programacions didàctiques és l'Ordre 38/2017 per la qual es regula l'avaluació del batxillerat i l'educació secundària obligatòria; és aquest Ordre la que utilitzem com a eina, junt a la Resolució del 5 de juliol del 2019 a l'apartat 2.2.2.4.a.

A banda, aquesta programació s'ha planificat i ha estat redactada sempre respectant el marc legislatiu vigent:

- **La Constitució Espanyola (1978).**
- **Llei Orgànica 1/2006, de 10 d'abril, de Reforma de la Llei Orgànica 5/1982, d'1 de juliol, d'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.**
- **Decret 79/1984, de 30 de juliol, del Consell de la Generalitat Valenciana, sobre l'aplicació de la Llei 4/1983, d'Ús i Ensenyament del Valencià, en l'àmbit de l'ensenyament no universitari de la Comunitat Valenciana.**
- **LODE. La Llei Orgànica 8/1995, de 3 de juliol, Reguladora del Dret a l'educació.**
- **PEC. El Projecte Educatiu del Centre, IES Enric Valor de Pego.**
- **Decret 234/1997 de 2 de setembre, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el Reglament orgànic i funcional dels instituts d'educació secundària.**
- **LOE. La Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació. Reial Decret 806/2006, de 30 de juny. Calendari d'aplicació de la nova ordenació del sistema educatiu establida en la LOE.**

- Reial Decret 1631/2006, de 29 de desembre, pel que s'estableixen les **ensenyances mínimes corresponents a l'Educació Secundària Obligatòria.**
- Decret 112/2007, de 20 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix el **Currículum de l'Educació Secundària Obligatòria** a la Comunitat Valenciana.
- Ordre de 16 de juny de 2008, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regula el **programa de diversificació curricular** en l'educació secundària obligatòria.
- Reial Decret 1467/2007, de 2 de novembre, pel que s'estableix l'**estructura del Batxillerat i es fixen els seus ensenyaments mínims.**
- Decret 102/2008, d'11 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix el **Currículum del Batxillerat** en la Comunitat Valenciana.
- Ordre de 19 de juny de 2009, de la Conselleria d'Educació, per la qual **es regula l'organització i el funcionament del Batxillerat diürn, nocturn i a distància a la Comunitat Valenciana, quant a l'adaptació de la programació a la realitat del centre i a l'alumnat, en cas de tractar-se d'alumnat adult.**(DOGV 6046, 30.06.2009)
- Ordre 44/2011, de 7 de juny, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regulen els **plans per al foment de la lectura** en els centres docents de la Comunitat Valenciana.
- Ordre 45/2011, de 8 de juny de 2011, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regula l'estructura de les **programacions didàctiques en l'ensenyança bàsica.**
- Ordre 46/2011, de 8 de juny, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regula la **transició des de l'etapa d'Educació Primària a l'Educació Secundària Obligatòria** a la Comunitat Valenciana.
- Resolució de 28 de juny de 2011, de la Subsecretària i de les direccions generals d'Ordenació i Centres Docents, i d'Educació i Qualitat Educativa, de la Conselleria d'Educació, Formació i Ocupació, per la qual es dicten **instruccions en matèria d'ordenació acadèmica i d'organització de l'activitat docent** als centres que m'arrisquen Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat per al curs 2011-2012.
- Real Decret 1105/2014, de 26 de desembre, pel qual **s'estableix el currículum bàsic de l'educació secundària obligatòria i del Batxillerat.**(BOE, 03.01.2015, núm.03 p.169-546).
- Ordre ECD/65/2015, de 21 de gener, per la qual **es descriuen les relacions entre les competències, els continguts i els criteris d'avaluació de l'educació primària, l'educació secundària obligatòria i el Batxillerat.**
- Decret 87/2015, de 5 de juny, del Consell, pel qual **s'estableix el currículum i desenvolupa l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatòria i el Batxillerat en la Comunitat Valenciana.**(DOGV, 10.06.2015, núm.7544, p. 17437-18585)
- Decret 136/2015, de 4 de setembre, del Consell, pel qual es modifiquen el Decret 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual **s'estableix el currículum i desenvolupa l'ordenació general de l'Educació Primària en la Comunitat**

Valenciana, i el Decret 87/2015, de 5 de juny; pel qual s'estableix el currículum i es desenvolupa l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat en la Comunitat Valenciana.(DOGV, 09.09.2015, núm. 7611, p. 24716-24722)

- Ordre 38/2017, de 4 d'octubre, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'avaluació en Educació Secundària Obligatòria, en Batxillerat i en els ensenyaments de l'Educació de les Persones Adultes a la Comunitat Valenciana. [2017/8755]
- Decret 51/2018, de 27 d'abril, del Consell, pel qual es modifica el Decret 87/2015, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatòria i el Batxillerat a la Comunitat Valenciana.(DOGV, 30.04.2018, núm. 8284, p. 16775-16815).
- Ordre 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià.
- Resolució de 5 de juliol de 2019, del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que imparteixen ESO i Batxillerat durant el curs 2019-20.
- Resolució del 24 de juliol de 2019, per la qual es dicten instruccions per a l'aplicació dels procediments per a la sol·licitud i desenvolupament de l'atenció educativa a l'alumnat hospitalitzat o convallescent al seu domicili per malaltia.

1.1. JUSTIFICACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ

La justificació teòrica és la filosofia que impregna tota la programació. Del que es tracta en aquest apartat és de verbalitzar aquells principis que regeixen la nostra acció, així com realitzar una anàlisi de tots aquells factors que poden influir en el procés.

A manera de guió ens preguntarem per:

Les intencions educatives. Per a aquest Departament educar és ajudar al fet que la persona s'autoconstrueixca com a tal. Per a això, és necessari transmetre

coneixements teòrico-pràctics que serveixquen a l'alumnat trobar el seu lloc en la societat tant en l'àmbit professional com humà. A més, ha de tenir com a finalitat bàsica el desenvolupament de les capacitats necessàries perquè l'alumnat pugui desembolicar-se en el futur com a ciutadans amb plens drets i deures, amb un judici crític que li permeta adoptar actituds i comportaments basats en valors racionals i lliurement assumits.

Les demandes socials. Aquestes poden ser de dos tipus: de competència professional o educatives en general. Així, l'acceleració que s'ha produït en el desenvolupament tecnològic durant el s. XX justifica la necessitat formativa en el camp de l'economia. El ciutadà precisa els coneixements necessaris per a poder comprendre el funcionament del món en aspectes tan importants com les raons de les crisis econòmiques, les finances, la riquesa versus pobresa, els factors de desenvolupament del país, els determinants dels conflictes i guerres a nivell mundial, etc.

La lògica curricular i la seva incidència en el procés. Aquesta matèria es caracteritza per la seua significativitat, el contingut d'aquesta matèria té tres característiques principals: els continguts s'estructuren del general al particular, des de la teoria a la pràctica i des dels conceptes i fets als procediments i finalment a les actituds.

Metodologia: El debat, la crítica, el seguiment de l'actualitat i l'explicació de models econòmics sobre el món i la realitat són les línies mestres de la matèria. Es proposen exercicis per a fomentar l'anàlisi crític de la realitat, els efectes positius i negatius de les polítiques econòmiques i les diferents alternatives existents. L'alumne cal que reflexione sobre la realitat i desenvolupe visions crítiques de la mateixa.

Els temes transversals: Els problemes actuals són un element clau per a desenvolupar un aprenentatge altament significatiu. Tractament intens de:

- a) El foment de la igualtat de sexes, la lluita contra el masclisme, la violència sexista.
- b) Educació contra la xenofòbia.
- c) La cura de l'entorn i la defensa i educació per valors mediambientals.

1.2. CONTEXTUALITZACIÓ

1.2.0. INTRODUCCIÓ

L'acció educativa està influïda per les variables del medi físic, social i cultural en què es desenvolupa, és a dir, per la realitat i les necessitats plantejades en cada situació escolar concreta.

L'IES Enric Valor de Pego (Lla Marina Alta) va nàixer l'any 1975 com a centre autònom de L'IES Historiador Chabàs de Dénia. Va ser en l'any 2000 quan, per unanimitat del Claustre i del Consell Escolar Municipal, i amb motiu del seu 25è aniversari, el centre va adoptar el nom actual d'Enric Valor, en honor de l'il·lustre escriptor, qui va mantenir una vinculació molt estreta amb aquestes terres.

El nostre institut, que és l'únic centre públic d'ensenyament secundari de la localitat, que compta amb una població que supera el 10.000 habitants, s'individualitza, entre altres, pels següents aspectes que el caracteritzen:

a.OFERTA D'ENSENYAMENTS

El centre imparteix els estudis corresponents a l'Educació Secundària Obligatòria (ESO), els cicles formatius següents:

- Formació Professional Bàsica en l'especialitat d'Agrojardineria i Composicions Florals.
- Formació Professional Bàsica en la especialitat d'Informàtica d'Oficina.
- Cicle Formatiu Grau Mitjà de Sistemes Microinformàtics i Xarxes.
- Cicle Formatiu de Grau Superior de Desenvolupament d'Aplicacions Web.

En el Batxillerat s'imparteix les modalitats de "Ciències i Tecnologia" i de "Humanitats i Ciències Socials".

El departament d'economia està present en totes les etapes de l'ensenyament del centre inclosos els cicles formatius.

b.POBLACIÓ ESCOLAR

Pel que fa a les localitats de procedència, el centre arreplega, en els ensenyaments d'ESO, a més de l'alumnat de Pego, principalment, a l'alumnat de la Vall de Gallinera, la Vall d'Ebo, la Vall de la Rectoria i la Vall de Laguar, encara que amb aquestes dues últimes valls la secció d'Orba de l'institut està present en l'Educació Secundària Obligatòria.

Hi ha també alumnat procedent d'altres poblacions de les comarques de la Safor i la Marina Alta, cursant estudis postobligatoris, al Batxillerat i al Cicles Formatius.

Encara que es tracta d'un alumnat majoritàriament autòcton, també des d'aquests llocs esmentats hi arriba alumnat immigrant procedent, principalment, d'Europa, Europa de l'Est, el Magreb i Sudamèrica (principalment Ecuador, Perú i Bolívia). En

molts dels casos, són alumnes que estan bastant integrats en aquesta zona, a nivell lingüístic i cultural, degut a la forta cohesió cultural de la subcomarca de Pego i les Valls..

Quant al nombre de la població escolar, si en els darrers anys la població escolar sobrepassava el 600 matriculats, actualment i degut a la secció d'Orba, estem al voltant de 500 alumnes matriculats, concretament per al curs 2019-2020 són un total de 511 alumnes.

Es tracta d'alumnat que prové, per aquest ordre, de famílies treballadores del sector terciari, industrial i agrari; aquest últim sector, amb el temps, ha anat perdent pes dins del PIB local a la comarca de Pego i les Valls.

Pel general, les famílies aspiren a una major i millor formació per als seus fills i filles que la rebuda pels pares i mares. Moltes, encara, conserven el principi d'autoritat i fan costat a l'educació que pretenem oferir des del centre. No obstant això, en no trobar-nos aïllats del món i de la societat que ens ha tocat viure, també hi participen de la desorientació que, en matèria educativa, ens envolta.

c.ELS VALOR SOCIALS DEMOCRÀTICS

D'acord amb els nostres trets d'identitat, el centre fomenta els valors socials bàsics com la tolerància, la no discriminació, la llibertat, el respecte, la pau, la convivència, la justícia, la responsabilitat, la cooperació, la solidaritat, les preocupacions mediambientals, la pobresa,....els quals responen a un proje3cte vàlid de societat, més lliure, més plural, més justa, més pacífica, i més respectuosa envers les persones i l'entorn.

En relació amb l'anterior, el centre és també un àmbit privilegiat per a la recuperació , el foment i la defensa dels nostres trets d'identitat com a poble, amb la seua llengua i cultura, amb el propòsit que esdevinguen un espai integrador per a tothom.

d.EL VALENCIÀ LA LLENGUA VEHICULAR

El centre es localitza en una comarca de predomini lingüístic valencià, la qual cosa explica la forta integració i normalització ràpida dels alumnes estrangers.

De conformitat, així mateix, amb el nostre Disseny del Programa d'Educació Bilingüe i del Pla de Normalització Lingüística, la llengua vehicular al centre és el valencià, que ha d'usar-se en tots els àmbits: administració, claustre, consell escolar,

reunions amb pares/mares/tutors-es legals, comunicats, activitats d'ensenyament-aprenentatge, etc.

e.HORARI CONTINUAT

Pel seu caràcter comarcal, el centre té un règim horari continuat, amb classes de matí, des de les 8.00 a les 15.00 hores, i està obert algunes vesprades per a activitats diverses: reforç alumnes amb desavantatges educatius (Programa d'Acompanyament Escolar (PAE)), juntes d'avaluació, xerrades, conferències, reunions de l'Associació de Mares i Pares (AMPA), Consell Escolar, etc.

f.EL PROFESSORAT

El centre compta amb una plantilla de professorat que oscil·la al voltant dels 60 professionals, la majoria dels quals pertanyen a la plantilla fixa des de fa temps, la qual cosa ha implicat un progressiu envelliment de la plantilla actual de professors que per a el curs 2019-2020 serà de 59 membres.

Per altra part, el professorat participa, també de fa molts anys, en activitats formatives diverses, per tal de trobar-se al capdavant de la seua tasca educativa i la millora de la qualitat de l'ensenyament: tutorització d'alumnat en la formació inicial del professorat; assistència i/o impartició de cursos/seminaris/conferències/congressos; participació en projectes de formació en centres i grups de treball, ...

g.PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES EDUCATIUS EXPERIMENTALS

Des del curs 2011-2012, i amb l'aprovació per unanimitat del claustre i del consell escolar, l'institut ha subscrit amb la Conselleria D'Educació l'anomenat "Contracte Programa", amb l'objectiu general d'incrementar l'èxit escolar de l'alumnat i reduir l'abandó escolar prematur.

El pla d'actuació del nostre centre integra diversos programes; entre altres, els següents:

El Programa d'Acompanyament Escolar (PAE), destinat a l'alumnat amb desavantatge educatiu, i que treballa fora de l'horari escolar sota l'atenció d'un/a professor/a, que orienta el seu treball escolar, ajuda a desenvolupar l'hàbit lector, l'expressió escrita i la resolució de problemes, i potencia la seua autoestima i l'autonomia davant l'estudi.

El programa de compensació educativa, dirigit a l'alumnat amb necessitats de compensació educativa per presentar dificultats d'inserció escolar en trobar-se en

situació desfavorable, derivada de circumstàncies socials, econòmiques, culturals, ètniques o personals.

1.2.1.-CARACTERÍSTIQUES ESPECÍFIQUES DEL NIVELL

Assignatures:	ECONOMIA 3 Hores setmanals.
Etapa:	Educació secundària obligatòria
Nivell:	4t ESO

S'entén per context l'entorn social, històric i geogràfic en el qual es realitza la labor docent. Si, òbviament, tots els entorns no són iguals, contextualitzar seria, llavors, adaptar el procés d'ensenyament-aprenentatge a les diferents conjuntures geogràfiques, històriques i socials.

Resulten evidents les diferències entre el País Valencià i la resta de l'Estat Espanyol en allò que respecta a la virulència de la crisi econòmica i els seus trets diferenciadors respecte altres comunitats de l'Estat Espanyol. Són evidents així mateix les diferències existents entre el Sud, el Nord o els grans municipis; entre el rural i l'urbà o entre una població d'al·luvió i una altra de llarg arrelament.

Aquestes diferències fan que a les assignatures d'economia el tractament de la corrupció, del balafament del recursos públics, la crisi de la construcció, la crisi del sector agrari, la desaparició de sector industrial, l'endeutament públic, la taxa d'atur, etc. siguin tractats quotidianament, a més, que la elevada significativitat d'aquest temes fomenten un clima de col·laboració molt elevat en classe.

1.2.3.NOMBRE I CARACTERÍSTIQUES DELS ALUMNES PER GRUP

4T ESO..... 10

Cal diferenciar els alumnes que en tercer van rebre classe de Iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial (IAEE) dels que no tenen cap coneixement previ de l'àrea d'economia.

TOTAL ALUMNES	IAEE 3r ESO	RESTA
10	1	9

Per altra part, també cal tindre en consideració els alumnes que són repetidors, que tenen assignatures pendents i alumnes de PMAR.

TOTAL ALUMNES	PMAR	REPETIDORS	ASSIGNATURES PENDENTS
10	0	0	3

1.2.3. ENTORN SOCIOECONÒMIC I CULTURAL

L'institut manté una estreta relació amb l'entorn.

Amb l'Ajuntament s'hi col·labora a través del Consell Escolar Municipal i a través de l'intercanvi de serveis, els nostres locals són la seu d'algunes activitats municipals, així com el CREAMA i, d'altra banda, tant l'Ajuntament com el CREAMA ens ajuden dins l'àmbit de les seues competències. Am els serveis socials tenim contacte constant i permanent, tant amb els del municipi de Pego com amb els de la Mancomunitat de la Marina Alta, d'on és originari part de l'alumnat; col·laborem amb els programes de prevenció de l'absentisme escolar i amb l'orientació de les famílies, que deriven, de vegades, al SEAFI o a la UCA. En el programa de prevenció de l'absentisme escolar i l'exclusió social, col·laborem amb les forces de seguretat (Policia Local i Guàrdia Civil).

Per altra banda, cal conèixer les característiques socioeconòmiques bàsiques de Pego, per així poder utilitzar l'entorn com a lloc d'aprenentatge.

Pego és un poble de 10.000 habitants de la comarca de la Marina Alta. La renda per càpita està al voltant de 15.000 euros i amb un coeficient Gini de 0.14, es a dir, és un poble pobre dins d'una comarca pobra del País valencià, però a una distribució de la renda molt igualitària, de fet, la distribució de renda més igualitària de tot l'Estat Espanyol per a ciutat de més de 10.000 habitants.

La crisi de la citricultura a afectat de forma forta, i la inexistència d'un sector industrial (escepte 6 empreses que tenen més de 20 treballadors) a provocat una excessiva dependència del turisme i de la construcció. El fet que el nivells de igualtat econòmica siguin alts dona una forta cohesió social i cultural, en contrast a allò que és podria esperar del nivell de renda per càpita.

2.OBJECTIUS D'ETAPA

2.0.- OBJECTIUS GENERALS DE L'EDUCACIÓ.

L'EDUCACIÓ ha de contribuir a desenvolupar en les i els alumnes les capacitats que els permeten:

a) Conèixer, assumir responsablement els seus deures i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg, refermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural, oberta i democràtica, i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.

b) Adquirir, desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç dels processos de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.

c) Fomentar actituds que afavorisquen la convivència en els àmbits escolar, familiar i social.

d) Valorar i respectar, com un principi essencial de la Constitució Espanyola, la igualtat de drets i oportunitats de totes les persones, amb independència del seu sexe, i rebutjar els estereotips i qualsevol discriminació.

e) Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.

f) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a adquirir, amb sentit crític, nous coneixements. Adquirir una preparació bàsica en el camp de les tecnologies, especialment les de la informació i la comunicació.

g) Concebre el coneixement científic com un saber integrat que s'estructura en distintes disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.

h) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir respon responsabilitats, així com valorar l'esforç amb la finalitat de superar les dificultats.

i) Comprendre i expressar amb correcció textos i missatges com complexos, oralment i per escrit, en valencià i en castellà. Valorar les possibilitats comunicatives del valencià com a llengua pròpia del País Valencià i com a part fonamental del seu patrimoni cultural, així com la llengua oficial de l'Estat Espanyol. Iniciar-se així mateix, en el coneixement, la lectura i l'estudi d'ambdós llengües.

j) Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.

k) Conèixer els aspectes fonamentals de la cultura, la geografia i la història del País Valencià i del món; respectar el patrimoni artístic, cultural i lingüístic; conèixer la diversitat de cultures i societats a fi de poder valorar-les críticament i desenrotllar actituds de respecte per la cultura pròpia i per la dels altres.

l) Conèixer i acceptar el funcionament del cos humà i respectar les diferències. Conèixer i apreciar els efectes beneficiosos per a la salut dels hàbits d'higiene, així com de l'exercici físic i de l'adequada alimentació, incorporant la pràctica de l'esport i l'educació física per a afavorir el desenrotllament personal i social.

m) Analitzar els mecanismes i valors que regeixen el funcionament de les societats, en especial els relatius als drets, deures i llibertats de les ciutadanes i dels ciutadans, i adoptar judicis i actituds personals res respecte a estos.

n) Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum responsable, l'atenció dels sers vius i el medi ambient, i con contribuir-ne així a la conservació i millora.

o) Valorar i participar en la creació artística i comprendre el llenguatge de les distintes manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.

p) Analitzar i valorar, de manera crítica, els mitjans de comunicació escrita i audiovisual.

2.1.- OBJECTIUS GENERALS DE L'ESO. Art. 11 del RD 1105/2014.

Segons el Reial Decret 1105/2014 de 26 de desembre, a l'article 11 ,s'estableix que l'Educació Secundària Obligatòria contribuirà a desenvolupar en els alumnes i les alumnes les capacitats que els permeten:

a) Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg refermant els drets humans i la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i hòmens, com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.

b) Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenrotllament personal.

c) Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar la discriminació de les persones per raó de sexe o per qualsevol altra condició o circumstància personal o social. Rebutjar els estereotips que suposen discriminació entre hòmens i dones, així com qualsevol manifestació de violència contra la dona.

d) Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.

e) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a, amb sentit crític, adquirir nous coneixements. Adquirir una preparació bàsica en el camp de les tecnologies, especialment les de la informació i la comunicació.

f) Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en distintes disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.

g) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.

h) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en les llengües oficials del País Valencià, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.

i) Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.

j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, així com el patrimoni artístic i cultural.

k) Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar les diferències, refermar els hàbits d'atenció i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per a afavorir el desenrotllament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, l'atenció dels sers vius i el medi ambient, contribuint a la seua conservació i millora.

l) Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les distintes manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.

Tots els objectius de l'etapa estan directament o indirectament relacionats amb la matèria d'economia. No obstant això, els més vinculats amb la matèria d'economia són: a), b), c), d), e), f), g) i h).

A més, el Decret 87/2015, de 5 de juny, del Consell pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat al País Valencià, a l'article 15 regula els objectius i fins, així:

1.El desenvolupament i la concreció curricular que elaboren els centres docents com a part del seu projecte educatiu garantirà la consecució dels objectius establits per a l'etapa en l'article 11 de Real Decret 1105/2014.

2.Així mateix, esta concreció del currículum s'orientarà a la consecució dels fins següents:

a.Adquirir els elements bàsics de la cultura, especialment en els seus aspectes humanístic, artístic, científic i tecnològic.

b.Adaptar el currículum i els seus elements a les necessitats de cada alumne i alumna, de manera que es proporcione una atenció personalitzada i un desenvolupament personal i integral de tot l'alumnat, respectant els principis d'educació comuna i d'atenció a la diversitat de l'alumnat propis de l'etapa.

c.Orientar l'alumnat i els seus representants legals si és menor d'edat, sobre el progrés acadèmic i la proposta d'itineraris educatius més adequats per a cada alumne o alumna.

d.Prepara l'alumnat per a la seua incorporació a estudis posteriors i per a la seua inserció laboral.

e.Desenvolupar bones pràctiques que afavorisquen un bon clima de treball a la resolució pacífica de conflictes, així com les actituds responsables i de respecte pels altres.

f.Desenvolupar una escala de valors que incloga el respecte, la tolerància, la cultura de l'esforç, la superació personal i la responsabilitat en la presa de decisions per part de l'alumnat, la igualtat, la solidaritat, la resolució pacífica de conflictes i la prevenció de la violència de gènere.

g.Consolidar en l'alumnat hàbits d'estudi i treball.

h.Formar l'alumnat per a l'exercici dels seus drets i obligacions en la vida com a ciutadans.

i.Desenvolupar metodologies didàctiques innovadores que incloguen l'aprenentatge cooperatiu, els projectes interdisciplinaris, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, així com la pràctica de l'educació inclusiva en l'aula.

j.Basar la pràctica docent en al formació permanent del professorat, en la innovació educativa i en l'avaluació de la pròpia pràctica docent.

k.Elaborar materials didàctics orientats a l'ensenyança i l'aprenentatge basats en l'adquisició de competències.

l.Utilitzar el valencià, el castellà i les llengües estrangeres com a llengües vehiculars d'ensenyament, valorant les possibilitats comunicatives de totes estes, i garantint l'ús normal, la promoció i el coneixement del valencià.

2.2.-VINCULACIÓ DELS OBJECTIUS GENERALS AMB LA MATÈRIA O ÀMBIT: OBJECTIUS ESPECÍFICS D'ECONOMIA 4T D'ESO

L'ensenyament de l'Economia en l'Educació secundària obligatòria tindrà com a finalitat el desenvolupament de les següents capacitats:

1.-Comprendre els conceptes bàsics de l'economia. Analitzar l'efecte de les decisions econòmiques en la vida dels ciutadans i prendre consciència de l'existència de diferents models econòmics.

2.-Descriure els diferents tipus d'empreses i analitzar el teixit empresarial d'acord amb aquesta classificació. Identificar i analitzar els aspectes més importants del funcionament de les empreses en una economia de mercat.

3.-Ser capaços de gestionar la seva economia personal mitjançant l'elaboració d'un pressupost i l'anàlisi del grau de compliment d'aquest. Valorar la rellevància de l'estalvi i comprendre la necessitat de planificar aspectes financers al llarg de la vida.

4.-Reconèixer el funcionament bàsic del sistema financer i conèixer les característiques bàsiques de les principals operacions bancàries.

5.-Valorar positivament l'anàlisi de la realitat econòmica mitjançant l'estudi de les principals macro magnituds i comprendre'n el funcionament. Per aconseguir-ho, cal interpretar dades i gràfics relacionats amb les macro magnituds i tenir una opinió sobre els resultats.

6.-Conèixer i valorar els efectes per a la societat de la desigualtat de la renda i el paper de l'Estat en la redistribució d'aquesta.

7. Comprendre els avantatges i els inconvenients que la globalització econòmica i el procés d'integració econòmica i monetària de la Unió Europea han provocat en la qualitat de vida de les persones i el medi ambient.

8. Reflexionar sobre la necessitat d'una economia sostenible. Analitzar i valorar críticament les repercussions del creixement econòmic sobre el medi ambient i la qualitat de vida de les persones.

L'assoliment d'aquests objectius complementa els objectius institucionals de la Conselleria d'Educació per al present curs i els propis de l'IES Enric Valor de Pego que venen recollits en la PGA.

3. COMPETÈNCIES

3.1. INCORPORACIÓ DE LES COMPETÈNCIES CLAU

Entenem per competències Clau:

“Les capacitats per aplicar de forma integrada els continguts propis de cada ensenyament i etapa educativa, per tal d’aconseguir la realització adequada d’activitats i la resolució eficaç de problemes complexos”.

Marc legal:

Ordre 38/2017, de 4 d'octubre, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'avaluació en Educació Secundària Obligatoria, en Batxillerat i en els ensenyaments de l'Educació de les Persones Adultes a la Comunitat Valenciana.

Donat que el aprenentatge basat en competències es caracteritza per la seua transversalitat, el seu dinamisme i el seu caràcter integral, el procés d'ensenyament-aprenentatge competencial deu abordar-se des de totes les àrees de coneixement i per part de les divers instàncies que conformen la comunitat educativa, tant en els àmbits formals com en els no formals o informals.

La incorporació de competències clau al currículum permet posar l'accent en els aprenentatges que es consideren imprescindibles, des d'un plantejament integrador i orientat a l'aplicació dels sabers adquirits. D'ací el seu caràcter bàsic.

Són les competències que ha d'haver desenvolupat un alumne/a en finalitzar l'ensenyament obligatori per poder aconseguir la realització personal, exercir la ciutadania activa, incorporar-se a la vida adulta de manera satisfactòria i ser capaç de desenvolupar un aprenentatge permanent al llarg de la vida.

La inclusió de les competències clau en el currículum té diverses finalitats :

- En primer lloc, integrar els diferents aprenentatges, tant els formals, incorporats a les diferents àrees o matèries, com els informals i no formals.

- En segon lloc, permetre a tots els estudiants integrar els seus aprenentatges, posar-los en relació amb diferents tipus de continguts i utilitzar-los de manera efectiva quan els resulten necessaris en diferents situacions i contextos.
- I, finalment, orientar l'ensenyament, atès que permet identificar els continguts i els criteris d'avaluació que tenen caràcter imprescindible i, en general, inspirar les diferents decisions relatives al procés d'ensenyament i d'aprenentatge.

El treball en les àrees i matèries del currículum per contribuir al desenvolupament de les competències bàsiques s'ha de complementar amb diverses mesures organitzatives i funcions, imprescindibles per al seu desenvolupament.

Així, l'organització i el funcionament dels centres i les aules, la participació de l'alumnat, les normes de règim intern, l'ús de determinades metodologies i recursos didàctics, o la concepció, organització i funcionament de la biblioteca escolar, entre altres aspectes, poden afavorir o dificultar el desenvolupament de competències associades a la comunicació, l'anàlisi de l'entorn físic, la creació, la convivència i la ciutadania, o l'alfabetització digital. Igualment, l'acció tutorial permanent pot contribuir de manera determinant a l'adquisició de competències relacionades amb la regulació dels aprenentatges, el desenvolupament emocional o les habilitats socials. Finalment, la planificació de les activitats complementàries i extraescolars pot reforçar el desenvolupament del conjunt de les competències bàsiques.

3.2. COMPETÈNCIES CLAU

En el marc de la proposta realitzada per la Unió Europea, i d'acord amb les consideracions que s'acaben d'exposar, es poden identificar les següents competències clau del nostre sistema educatiu:

- Competència en comunicació lingüística .CCL
- Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia. CMCT
- Competència digital. CD
- Competència per a aprendre a aprendre. CAA
- Competències socials i cíviques. CSC
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. SIEE
- Consciència i expressions culturals. CEC

- **COMPETÈNCIA EN COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA.CCL**

Suposa l'ús del llenguatge com un instrument de comunicació oral i escrita, i com un instrument d'aprenentatge i d'autoregulació del pensament, de les emocions i de la conducta, per la qual cosa contribueix, així mateix, a la creació d'una imatge personal positiva i fomenta les relacions constructives amb els altres i amb l'entorn. Aprendre a comunicar-se és, en conseqüència, establir llaços amb altres persones, acostar-nos a altres cultures que adquireixen sentit i provoquen afecte quan es coneixen. En suma, aquesta competència és fonamental per a aprendre a resoldre conflictes i per a aprendre a conviure. Adquirir-la suposa el domini de la llengua oral i escrita en molts contextos, i l'ús funcional d'una llengua estrangera, almenys.

- **COMPETÈNCIA MATEMÀTICA I COMPETÈNCIES BÀSIQUES EN CIÈNCIA I TECNOLOGIA.CMCT**

Aquesta competència consisteix, abans que res, en l'habilitat per a fer servir els nombres i les seues operacions bàsiques, els símbols, i les formes d'expressió i de raonament matemàtic, per a elaborar i interpretar informacions, per a conèixer més sobre aspectes quantitatius i espacials de la realitat, i per a resoldre problemes relacionats amb la vida diària i el món laboral. Adquirir-la suposa, en suma, aplicar destreses i actituds que permeten raonar matemàticament, comprendre una argumentació matemàtica, expressar-se i comunicar-se en el llenguatge matemàtic i integrar el coneixement matemàtic amb altres tipus de coneixement.

També inclou l'habilitat per a interactuar amb el món físic en els aspectes naturals i en els generats per l'acció humana, de manera que facilite la comprensió de successos, la predicció de conseqüències i l'activitat dirigida a la millora i la preservació de les condicions de vida pròpia, de les altres persones i de la resta dels éssers vius. Per tant, implica l'adquisició d'un pensament científic racional que permet interpretar la informació i prendre decisions amb autonomia i iniciativa personal, així com també fer servir valors ètics en la presa de decisions personals i socials.

- **COMPETÈNCIA DIGITAL.CD**

És l'habilitat per a cercar, obtenir, processar i comunicar informació i transformar-la en coneixement. Inclou aspectes que van des de l'accés i la selecció de la informació fins a l'ús i la transmissió en suports diferents incloent-hi la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació com un element essencial per a informar-se i comunicar-se. Adquirir-la suposa,

almenys, fer servir recursos tecnològics per a resoldre problemes de manera eficient i tenir una actitud crítica i reflexiva en la valoració de la informació de què es disposa.

- **COMPETÈNCIA PER A APRENDRE A APRENDRE. CAA**

Aquesta competència dota de les eines a l'alumne per a poder gaudir d'autonomia suficient per a continuar al llarg de la seua vida processo d'aprenentatge amb autonomia i realitzant eleccions correctes de trajectes formatius.

- **COMPETÈNCIES SOCIALS I CÍVIQUES.CSC**

Aquesta competència permet viure en societat, comprendre la realitat social del món en què es viu i exercir la ciutadania democràtica en una societat cada vegada més plural. Incorpora formes de comportament individual que capaciten les persones per a conviure en societat, relacionar-se amb els altres, cooperar, comprometre's i afrontar els conflictes, per la qual cosa adquirir-la suposa ser capaç de posar-se en el lloc de l'altre, acceptar les diferències, ser tolerant i respectar els valors, les creences, les cultures i la història personal i col·lectiva dels altres. En conclusió, implica comprendre la realitat social en què es viu, afrontar els conflictes amb valors ètics i exercir els drets i els deures ciutadans des d'una actitud solidària i responsable.

- **CONSCIÈNCIA I EXPRESSIONS CULTURALS.CEC**

Aquesta competència implica conèixer, apreciar, comprendre i valorar de manera crítica manifestacions culturals i artístiques diferents, fer-les servir com a font de gaudi i enriquiment personal, i considerar-les part del patrimoni cultural dels pobles. En definitiva, apreciar i gaudir l'art i altres manifestacions culturals, tenir una actitud oberta i receptiva davant la realitat artística plural, conservar el patrimoni cultural comú i fomentar la pròpia capacitat creadora.

- **SENTIT D'INICIATIVA I ESPERIT EMPRENEDOR.SIEE**

Aquesta competència suposa, d'una banda, iniciar-se en l'aprenentatge i, de l'altra, ser capaç de continuar aprenent de manera autònoma, així com també buscar respostes que donen satisfacció a les exigències del coneixement racional. Així mateix, implica admetre una diversitat de respostes possibles davant un mateix problema i trobar motivació per a cercar-les des d'enfocaments metodològics diversos. En suma, implica la gestió de les pròpies capacitats des d'una òptica de recerca d'eficàcia, i el maneig de recursos i tècniques de treball intel·lectual.

També aquesta competència es refereix a la possibilitat d'optar amb criteri propi i de dur endavant les iniciatives necessàries per a desenvolupar l'opció triada i fer-se'n responsable, tant en l'àmbit personal com en el social o laboral. Adquirir-la implica ser creatiu, innovador, responsable i crític en el desenvolupament de projectes individuals o col·lectius.

3.3. APORTACIONS DE L'ÀREA EN L'ASSOLIMENT DE LES COMPETÈNCIES CLAU

Segons el Decret 87/2015, l'estudi de l'economia proporciona, junt amb la formació tècnica, una sèrie de competències en treball en equip, habilitats de comunicació, iniciativa i lideratge, així com l'estímul de l'esperit emprenedor. A més, facilita la comprensió dels conceptes utilitzats habitualment en l'economia i en el món empresarial, potencia les habilitats i destreses de raonament, abstracció i interrelació, i proporciona ferramentes per a examinar de forma crítica la societat en què vivim; a més, contribueix a desenvolupar la curiositat intel·lectual, la capacitat analítica, el rigor i l'amplitud de perspectives al fer front a l'estudi i investigació de diversos temes, un coneixement matemàtic i estadístic, així com una habilitat de comunicació oral i escrita per a explicar i transmetre les idees i conclusions amb arguments i evidències empíriques, un sòlid sentit de l'ètica i respecte al ser humà, així com una intensa capacitat de treball, tant individual com en equip.

La contribució de l'assignatura a l'adquisició de les competències clau és la següent:

Competència lingüística: La competència en comunicació lingüística està vinculada amb pràctiques socials que permeten a l'individu comportar-se com a agent comunicatiu, que produeix i rep missatges, a través de la llengua amb distintes finalitats. El desenvolupament de la matèria afavoreix que l'alumne siga capaç d'explicar fenòmens socials i econòmics usant la terminologia tècnica pròpia de la matèria, de forma precisa i correcta, en diferents àmbits, així com buscar i seleccionar informació en diverses fonts, diferenciant entre fets, opinions i previsions. A més, promou la concepció del diàleg com a ferramenta primordial per a la convivència i la resolució de conflictes.

Competència matemàtica i competències bàsiques en Ciència i tecnologia: La competència matemàtica implica la capacitat d'aplicar el raonament matemàtic per a descriure, interpretar i predir distints fenòmens en el seu context a través de les àrees relatives als nombres, l'àlgebra, la geometria i l'estadística. La Ciència Econòmica s'estudia des d'un enfocament gràfic, matemàtic i analític. Per això, contribuirà a un acostament de la Ciència Matemàtica a la vida quotidiana de l'alumnat.

Competència per a aprendre a aprendre: La competència aprendre a aprendre és imprescindible per a l'aprenentatge permanent i es caracteritza per l'habilitat per a iniciar, organitzar i persistir en l'aprenentatge, la desenrotllada per esta matèria es plasma en una comprensió de l'aplicació pràctica i concreta de les diferents situacions socials i personals. Per tant, l'alumnat, al llarg dels blocs aprèn coneixements que poden aplicar en cada context històric, econòmic, social i personal.

Competència digital: La competència digital implica adquirir habilitats i actituds necessàries per a ser competent en un entorn digital. L'ús d'Internet i l'ús creatiu, crític i segur de les noves tecnologies de la informació i la comunicació seran instruments clau per a estudiar com es concreten i es materialitzen en l'entorn, els conceptes que es transmeten en l'aula. Els principals mitjans de comunicació ofereixen contínuament informació referida a l'àmbit econòmic. Els alumnes utilitzaran programes informàtics per a l'elaboració de gràfiques, anàlisi de dades, desenvolupament de pressupostos i plans financers, que conduïxen a una major alfabetització digital.

Competència per a aprendre a aprendre: La competència aprendre a aprendre és imprescindible per a l'aprenentatge permanent i es caracteritza per l'habilitat per a iniciar, organitzar i persistir en l'aprenentatge, la desenrotllada per esta matèria es plasma en una comprensió de l'aplicació pràctica i concreta de les diferents situacions socials i personals. Per tant, l'alumnat, al llarg dels blocs aprèn coneixements que poden aplicar en cada context històric, econòmic, social i personal.

Competència social i cívica: El desenvolupament de la matèria afavoreix, de forma rellevant, la competència social i cívica. Aquesta competència està present en tots els blocs de continguts. La competència es va construir per mitjà de conceptes, procediments i actituds, i implica l'habilitat i capacitat dels alumnes en la utilització dels coneixements adquirits i actituds representades enfront de diferents contextos socials. L'Economia és un important instrument en el desenvolupament de la formació i competència social i ciutadana de l'alumnat. Amb això seran més conscients del seu paper actual en l'economia com a consumidors, estalviadors, contribuents, usuaris de béns i serveis públics i en el futur, com a treballadors, productors i electors. La matèria desenvolupa la capacitat de comunicar-se de manera constructiva, el respecte a les diferències, l'integrés pel desenvolupament socioeconòmic i per la seua contribució a un major benestar social de tota la població, així com la comunicació intercultural, la diversitat de valors i a superar prejudicis. També desenvolupa la solidaritat, el respecte dels drets humans i principis democràtics i el desenvolupament sostenible.

Sentit de la iniciativa i esperit emprenedor: La competència de sentit de la iniciativa i esperit emprenedor implica la capacitat de transformar les idees en actes, permetent l'aprofitament de noves oportunitats. L'aportació de la matèria a aquesta competència es reflecteix al llarg dels diferents nuclis de continguts. La persona, com a agent econòmic, se situa en el centre de la societat, ja siga com a productor o com a consumidor. Per tant, l'alumnat podrà avaluar les seues possibilitats de decisió en situacions determinades, valorant les conseqüències que tenen tant per a la seua situació personal com per a tota la societat.

A més, la matèria desenvoluparà el treball en equip, la capacitat d'autoconeixement, la iniciativa i la innovació, la capacitat d'anàlisi, la resolució de problemes tant individualment com de manera col·laborativa, la comprensió i assumpció de riscos i la gestió de la incertesa, així com el pensament crític i el sentit de la responsabilitat.

Consciència i expressions culturals: La cultura i l'art com manifestacions se societats desenvolupades que consideren la cultura com un inversió i no com una despesa.

A més, l'assignatura d'economia fomenta les activitats d'ensenyament-aprenentatge que es contextualitzen dins l'entorn proper dels alumnes. Es així com aprenen a respectar i fomentar totes les manifestacions de la cultura pròpia del País Valencià.

3.4.-RELACIÓ ENTRE LES COMPETÈNCIES CLAU I ELS OBJECTIUS ESPECÍFICS D'ECONOMIA 4T ESO

Per a cada objectiu s'indiquen les competències relacionades (les xifres que corresponen a la llista de la pàg. 19).

OBJECTIUS D'ECONOMIA	COMPETÈNCIES CLAU
1.Comprendre els conceptes bàsics de l'economia. Analitzar l'efecte de les decisions econòmiques en la vida dels ciutadans i prendre consciència de l'existència de diferents models econòmics.	CSC-CAA-SIEE
2.Descriure els diferents tipus d'empreses i analitzar el teixit empresarial d'acord amb aquesta classificació. Identificar i analitzar els aspectes més importants del funcionament de les empreses en una economia de mercat.	CMCT-CSC
3.Ser capaços de gestionar la seua economia personal mitjançant l'elaboració d'un pressupost i l'anàlisi del grau de compliment d'aquest.Valorar la rellevància de l'estalvi i comprendre la necessitat de planificar aspectes financers al llarg de la vida	CMCT-CD-CAA-SIEE
4.Reconèixer el funcionament bàsic del sistema financer i conèixer les característiques bàsiques de les principals operacions bancàries.	CCL-CSC-SIEE
5.Valorar positivament l'anàlisi de la realitat econòmica mitjançant l'estudi de les principals macro magnituds i comprendre'n el funcionament. Per aconseguir-ho, cal interpretar dades i gràfics relacionats amb les macro magnituds i tenir una opinió informada sobre els resultats	CMCT-CAA-SIEE-CSC
6.Conèixer i valorar els efectes per a la societat de la desigualtat de la renda i el paper de l'Estat en la redistribució d'aquesta	CSC-CEC-SIEE
7.Comprendre els avantatges i els inconvenients que la globalització econòmica i el procés d'integració econòmica i monetària de la Unió Europea han provocat en la qualitat de vida de les persones i el mediambient	CSC-CEC-SIEE
8.Reflexionar sobre la necessitat d'una economia sostenible. Analitzar i valorar críticament les repercussions del creixement	CSC-CAA-CLL-SIEE

4. CONTINGUTS

4. INTRODUCCIÓ

Què i quan ensenyar?. La resposta a aquestes preguntes porta al tractament dels continguts. El maneig dels continguts, depenent de la flexibilitat i l'obertura dels currículums de les àrees comprèn les tasques següents:

Selecció: Ens referim a l'elecció, en la mesura que ens permeti el currículum prescriptiu, d'aquells continguts més rellevants en el nostre context. En aquesta mesura també es pot optar per desglossar el bloc temàtic en unitats més menudes seleccionant el nombre, l'amplitud, la diversitat i la densitat dels continguts de cada unitat.

Seqüenciació: Es refereix a la formulació dels continguts en funció de la complexitat, profunditat, significativitat i/o qualsevol altre criteri que incidesquen en el moment en què aquests continguts hagen de ser impartits.

Organització: Es refereix a la relació entre els continguts, la prioritització o jerarquització a la xarxa de conceptes, així com a la presentació dels mateixos

Hem d'establir els criteris pels quals seleccionar, seqüència i organitzar els continguts. Els més importants, sense que la relació supose cap tipus de jerarquització o prioritització són els següents:

1-Coneixements previs

- 2-Entorn natural i social
- 3-Nivell de l'alumnat
- 4-Estructura lògica de la disciplina
- 5-Necessitats cognoscitives de l'alumnat:
 - Que formen part d'una estructura organitzada
 - Conseqüent amb els seus coneixements
 - Rellevants i funcionals
- 6-Recursos disponibles
- 7-Interessos de l'alumnat
- 8-Procés d'evolució de les idees científiques

Aquests criteris responen als següents principis:

VALIDESA: Serveixen per aconseguir els objectius proposats

SIGNIFICACIÓ: Inclouen continguts que concerneixen a la realitat

ADEQUACIÓ: S'adapten a la competència cognitiva de l'alumnat

INTERDISCIPLINARITAT: S'integren en una relació fluïda amb altres disciplines.

GLOBALITZACIÓ: Superen una visió parcial de la realitat.

Hem de recordar que és necessari que els tres tipus de continguts siguin recollits a la programació:

- **Continguts Conceptuals:** són aquells que fan referència als fets, conceptes i sistemes conceptuals.
Podríem resumir-los amb la paraula **SABER**.
- **Continguts Procedimentals:** estan relacionats amb els mètodes, tècniques, procediments i estratègies.
Es pot simplificar amb l'expressió **SABER FER**.
- **Continguts actitudinals:** són aquells continguts que tenen relació amb els valors, normes i actituds.
L'expressió clau és **SABER ESTAR**

4.0 DESCRIPCIÓ GENERAL DE L'ÀREA D'ECONOMIA

La importància que els fets econòmics tenen en els distints àmbits de la nostra societat i la forma tan directa que ens afecten individualment i col·lectivament justifiquen la presència en la ESO d'una formació específica i diferenciada que proporcione als estudiants les claus necessàries per a comprendre el món actual amb els instruments i mètodes que utilitza l'Economia aplicats a l'estudi de problemes humans i socials.

L'objectiu bàsic d'esta matèria es formar ciutadans i desenvolupar les seues capacitats per a interpretar i triar amb criteris propis les seues decisions econòmiques quotidianes. Per tant, aquest assignatura ha de proporcionar també instruments analítics i models que permeten als estudiants analitzar i interpretar els problemes tècnics, humans i socials que es plantegen en la societat del nostre temps: la distribució del producte i els conflictes que planteja, ecologia i medi ambient, desocupació, relacions internacionals desiguals, Tercer Món, etc., sensibilitzant els estudiants sobre estos problemes i propiciant actituds de major solidaritat entre els diferents pobles, l'acceptació i el respecte de les diferents cultures i facilitant la integració social.

L'Economia s'ocupa preferentment de l'estudi d'un procés pel qual cada societat busca el benestar material i el progrés dels seus membres: la producció com a activitat per mitjà de la qual es transformen els béns per a servir les necessitats humanes, el creixement com a procés que permet augmentar en el temps la quantitat i qualitat dels béns disponibles i les seues conseqüències socials i mediambientals, i la distribució del producte social entre tots els membres de la comunitat que contribueixen al procés, constitueixen els temes centrals objecte d'estudi de l'economia.

Històricament, les societats han resolt aquests problemes de molt diverses maneres, i per a això han desenvolupat costums, normes, institucions, formes de vida, inclús creences i ideologies, i han aplicat els coneixements científics i tecnològics disponibles en cada moment, a fi de donar lloc a distints sistemes i models econòmics.

Una forma d'entendre l'ensenyança de l'Economia, derivada fonamentalment de la concepció neoclàssica i del seu mètode propi d'economia positiva, situa el centre de l'anàlisi en el fenomen del intercanvi entre les decisions individuals dels agents econòmics, entenent-se aquest intercanvi com a mera relació tècnica entre oferents i demandants, en la qual a través dels mecanismes de la competència arriben a preus, ofertes i demandes d'equilibri. Pretendre conèixer els fenòmens econòmics en termes exclusivament tècnics suposa renunciar a l'objectiu més ampli de fer llum sobre el paper de l'element econòmic en el complex conjunt de les relacions socials. S'aposta per un model d'aprenentatge que combina els instruments analítics propis de l'economia i que l'apliquen a l'estudi dels problemes humans, socials i econòmics més rellevants de la societat del nostre temps.

Els criteris que orienten la selecció de continguts ací relacionats són:

*Seleccionar aquells continguts de major poder explicatiu, vàlids per a comprendre el funcionament de diversos models econòmics i diferents situacions dins d'estos.

*Recollir les principals aportacions que la teoria convencional neoclàssica ha produït, i situar-la dins del seu context econòmic, social i cultural.

*Promoure la utilització adequada de les aplicacions i tècniques matemàtiques, de manera que s'enriqueixca l'anàlisi econòmica i facilite la identificació i comprensió dels problemes econòmics i socials.

*Proporcionar un conjunt de termes i esquemes conceptuals que permeten ordenar i comprendre problemes econòmics pròxims. Es tracta d'introduir els conceptes bàsics i també els continguts procedimentals més clarament associats a la manera d'abordar els problemes econòmics: selecció i busca d'informació rellevant, tractament, ordenació i valoració. S'arreplega així la tradició epistemològica que considera l'economia més que com a doctrina com a mètode, com a estratègia d'acostament als problemes i la tècnica d'exploració d'estos.

*Finalment, en un món on l'economia exerceix un paper important en la configuració de valors i actituds, amb clara influència sobre les accions dels individus i grups, adquireixen especial importància els continguts actitudinals relacionats amb la solidaritat entre les persones, grups i pobles, la valoració de les relacions no competitives, l'actitud crítica davant de les injustícies i desigualtats econòmiques, la importància de la conservació del medi natural per a millorar la qualitat de vida, el rebuig del consum innecessari, etc.

4.1. BLOCS DE CONTINGUTS ECONOMIA 4T ESO

BLOC 1: IDEES ECONÒMIQUES BÀSIQUES

UNITAT DIDÀCTICA 1. L'economia com a ciència prescriptiva.

- Ciències prescriptives versus ciències descriptives.
- Definició d'economia.
- El problema de l'escassetat.
- La necessitat d'elegir i cost d'oportunitat.
- Els agents econòmics.

UNITAT DIDÀCTICA 2. ELS SISTEMES ECONÒMICS

- Definició de sistema econòmic
- Les tres preguntes:
 - Què produir?

- Com produir?
- Per a qui produir?
- La Frontera de Possibilitats de Producció i el creixement econòmic.
- El Flux circular de la renda.

BLOC 2. ECONOMIA I EMPRESA

UNITAT DIDÀCTICA 3. EMPRESA I EMPRESARI

- Què i qui és un empresari. Teories.
- L'empresa i els seus objectius.
- Tipus d'empreses i criteris de classificació.
- Els factors de producció.
- Tipus de béns.
- La funció de producció.

UNITAT DIDÀCTICA 4: EL FINANÇAMENT DE LES EMPRESES

- Les fonts de finançament de les empreses.
- Tipus de fonts de finançament.
- Beneficis de les empreses.
- Càlcul del benefici.
- Els problemes de les empreses: Pèrdues
- Suspensió de pagaments i fallida.

UNITAT DIDÀCTICA 5. LES OBLIGACIONS DE LES EMPRESES

- Obligacions laborals
- Obligacions fiscals
- Obligacions comptables
- Obligacions mediambientals
- La Responsabilitat Social Corporativa.

UNITAT DIDÀCTICA 6. INTRODUCCIÓ A LA COMPTABILITAT

- El patrimoni
- Els fets comptables
- Els llibres comptables
- La partida doble
- Els comptes patrimonials: l'equació comptable bàsica.
- Els comptes de resultats. Els ingressos i les despeses
- El resultat

BLOC 3. ECONOMIA DOMÈSTICA I CONSUMIDOR

UNITAT DIDÀCTICA 7. CONEIXEMENTS BÀSICS D'ECONOMIA FINANCERA DOMÈSTICA

- Estalvi i endeutament.
- Risc i benefici
- Els temps és or: descompte i capitalització
- Què són els diners
- Targetes de crèdit i de dèbit.
- Els préstecs i altres formes d'endeutament.
- Les assegurances
- els impostos directes i indirectes

BLOC 4. ECONOMIA I INGRESSOS I DESPESES DE L'ESTAT

UNITAT DIDÀCTICA 8. ECONOMIA I INGRESSOS I DESPESES DE L'ESTAT

- Els ingressos i les despeses de l'Estat
- Economia submergida i frau fiscal
- El deute públic i el dèficit públic
- Desigualtats econòmiques i distribució de la renda

BLOC 5. ECONOMIA I TIPUS D'INTERÈS, INFLACIÓ I DESOCUPACIÓ

UNITAT DIDÀCTICA 9. LA POLÍTIKA MACROECONÒMICA

- Tipus d'interès i política monetària.
- La inflació.
- Conseqüències dels canvis en el tipus de d'interès i inflació: la corba de Phillips.
- La desocupació i les polítiques contra la desocupació.

BLOC 6. ECONOMIA INTERNACIONAL

UNITAT DIDÀCTICA 10. PROBLEMES ECONÒMICS DE L'ACTUALITAT

- Proteccionismes versus lliure canvisme
- El comerç internacional
- La globalització
- Les guerres al països amb matèries primeres.
- La crisi econòmica: causes i efectes

- El proteccionisme de Trump.
- El Brexit.
- Els problemes territorials de l'Estat Espanyol

4.2.RELACIONS ENTRE LES COMPETÈNCIES I ELS CONTINGUTS. ORDRE ECD 65/2015, DECRET 87/2014, DECRET 51/2018 I DOCUMENT PONT ESO

CONTINGUTS	COMPETÈNCIES CLAU A DESENVOLUPAR
BLOC1. IDEES ECONÒMIQUES BÀSIQUES UD1. L'economia com a ciència prescriptiva UD2. Els sistemes econòmics	CSC, CMCT,CCLI, CAA
BLOC2. ECONOMIA I EMPRESA UD3. Empresa i empresari UD4.El finançament de les empreses UD5.Les obligacions de les empreses UD6.Introducció a la comptabilitat	CSC, CMCT,CCLI,CAA
BLOC3.ECONOMIA DOMÈSTICA I CONSUMIDOR UD7.Coneixements bàsics d'economia financera domèstica	CMCT,SIEE,CSC,CD
BLOC4.ECONOMIA I INGRESSOS I DESPESES DE L'ESTAT UD8.Economia i ingressos i despeses de l'Estat	CMCT,CSC,CAA
BLOC5.ECONOMIA I TIPUS D'INTERÈS, INFLACIÓ I DESOCUPACIÓ UD9.la política macroeconòmica	CMCT,CAA,CSC,SIEE
BLOC 6.ECONOMIA INTERNACIONAL UD10.Problemes econòmics de l'actualitat	TOTES

5. UNITATS DIDÀCTIQUES

**5.1. ORGANITZACIÓ DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES:
CONTINGUTS, CRITERIS D'AVALUACIÓ, COMPETÈNCIES,
OBJECTIUS DE LA UNITAT I ACTIVITATS D'ENSENYAMENT-
APRENTATGE**

BLOC 1. IDEES ECONÒMIQUES BÀSIQUES

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVALUACIÓ	CC
Unitat didàctica 1 Unitat didàctica 2	BL 1.1. Explicar l'economia com a ciència social i analitzar l'impacte permanent de les decisions econòmiques en la vida del ciutadans BL 1.2. Reconèixer els principis bàsics que expliquen les relacions econòmiques amb els seus condicionants de recursos i necessitats, i representar estes relacions des dels diferents models econòmics BL 1.3. Reconèixer la terminologia conceptual de l'àrea econòmica, pròpia del nivell educatiu, i utilitzar-la correctament en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional BL 1.4. Participar en intercanvis comunicatius	CSC CSC CMCT CCLI CSC CCLI

	de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, i aplicar les estratègies lingüístiques del nivell educatiu, pròpies de la interacció oral, utilitzant un llenguatge no discriminatori.	CAA
--	---	-----

UNITAT DIDÀCTICA 1. L'ECONOMIA COM A CIÈNCIA PRESCRIPTIVA

OBJECTIUS DE LA UNITAT	ACTIVITATS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE
<ul style="list-style-type: none"> -Introduir a l'alumne en un llenguatge nou i a un mètode racional i precís d'analitzar la realitat. -Explicar el problema bàsic de l'economia. -Generar curiositat als alumnes pels problemes que tracta l'economia. -Introduir-lo al món de l'economia. 	<ul style="list-style-type: none"> -Lectura d'articles de premsa seleccionats que tractem els temes de la fam, la pobresa i la guerra. -Cerca en youtube de documentals sobre la fam al mon. -Debat sobre de per que és necessària l'economia. -Plantejament bàsic de les diferents postures polítiques sobre l'economia.

UNITAT DIDÀCTICA 2. ELS SISTEMES ECONÒMICS

OBJECTIUS DE LA UNITAT	ACTIVITATS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE
<ul style="list-style-type: none"> -Conèixer les diferents formes d'organitzar una societat al llarg de la història: el comunisme primitiu, l'esclavisme, el feudalisme, el capitalisme, el comunisme, .. -Conèixer els problemes que fa front tot sistema econòmic. -Introduir a la representació gràfica com eina fonamental de l'economia. -Analitzar críticament utilitzat els nous coneixements adquirits el sistema capitalista. 	<ul style="list-style-type: none"> -Debate sobre Robinson Crusoe i l'esclavisme. -Lectura de material elaborat pel professor sobre les tribus amazòniques. -Seguiment de notícies en TV, premsa, Internet... del problema USA/Xina. -Identificar països actuals amb sistemes econòmics diferents al capitalisme.

BLOC 2. ECONOMIA I EMPRESA

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIÓ	CC
Unitat didàctica 3 Unitat didàctica 4 Unitat didàctica 5 Unitat didàctica 6	BL 2.1 Descriure els diferents tipus d'empreses i les seues formes jurídiques, relacionant amb cadascuna	CSC

	<p>les seues exigències de capital i les responsabilitats legals dels seus titulars, i identificar les fonts d'autofinançament de les empreses i les interrelacions d'aquestes amb el seu entorn</p> <p>BL 2.2. Analitzar les característiques principals del procés productiu i elaborar l'estructura de costos i ingressos d'una empresa, calculant el seu benefici per mitjà de casos senzills-</p> <p>BL 2.3. Diferenciar els principals impostos que afecten les empreses, i reconèixer les responsabilitats socials de les empreses, tant mediambientals com fiscals, així com argumentar sobre les seues repercussions a partir de casos concrets.</p> <p>BL 2.4. Buscar i seleccionar informació economia financera a partir d'una estratègia de filtratge i de manera contrastada en mitjans digitals com ara pàgines web i bases de dades especialitzades, i registra-la en paper de manera acurada o emmagatzemar-la digitalment en dispositius informàtics i serveis de xarxa.</p>	<p>CSC CMCT</p> <p>CMCT CAA CSC</p> <p>CD CSC</p>
--	--	---

UNITAT DIDÀCTICA 3. EMPRESA I EMPRESARI

OBJECTIUS DE LA UNITAT	ACTIVITATS D'ENSENYAMENT- APRENTATGE
<ul style="list-style-type: none"> -Definir les funcions d'un empresari -Posar de manifest la importància de la "qualitat" del empresaris en el bon funcionament d'una societat. -Explicar els diferents objectius que una empresa pot tindre. 	<ul style="list-style-type: none"> -Realitzar un llistat de les empreses que conèixquen i investigar quin tipus d'empresa son. -Debatre sobre la justificació dels beneficis empresarials. -Investigar quines són les empreses més

-Conèixer el diferents tipus de béns existents. -Explicar els diferents tipus d'empreses existents	grans i la seua activitat de l'Estat espanyol (utilització d'Internet) -Debatre perquè son necessàries les empreses
---	--

UNITAT DIDÀCTICA 4. EL FINANÇAMENT DE LES EMPRESES

OBJECTIUS DE LA UNITAT	ACTIVITATS D'ENSENYAMENT- APRENTATGE
-Conèixer que fa falta per crear una empresa. -Saber com les empreses poden créixer -Poder calcular els beneficis de manera senzilla d'una empresa -Diferència entre fallida i suspensió de pagaments	-Buscar en casa els comptes anuals d'alguna empresa u organització on els seus pares formen part (Cooperativa agrícola, SAT de rec, Club de tenis, Falla, Banda de música, etc) -Interpretar aquests comptes anuals. -Saber quins son els problemes més habituals de les empreses.

UNITAT DIDÀCTICA 5. LES OBLIGACIONS DE LES EMPRESES

OBJECTIUS DE LA UNITAT	ACTIVITATS D'ENSENYAMENT- APRENTATGE
-Conèixer la importància de les relacions laborals a l'empresa. -Saber els drets del treballadors i les obligacions dels empresaris en matèria laboral. -Descriure la importància dels impostos per a la societat i l'obligació de tots de pagar-los -Analitzar críticament les externalitats de les empreses. -Conèixer per què no totes les empreses és relacionen amb el seu entorn de la mateixa manera	-Buscar notícies en Internet sobre ERE's -Debatre sobre problemes generats per empreses en temes mediambientals, de salut, etc -Comparar una empresa de la Índia amb una Europea en matèria de salaris, seguretat social, etc. -Saber per a que serveix la comptabilitat i la seua relació amb el pagament d'impostos.

UNITAT DIDÀCTICA 6. INTRODUCCIÓ A LA COMPTABILITAT

OBJECTIUS DE LA UNITAT	ACTIVITATS D'ENSENYAMENT - APRENTATGE
-Poder elaborar la comptabilitat bàsica d'una mini empresa comercial amb poques	-Realització d'exercicis pràctics comptables .

operacions. -Saber diferenciar entre comptes patrimonials i comptes de gestió o de resultats -Poder elaborar un balanç de situació -Poder elaborar un compte de resultats -Poder interpretar bàsicament la situació patrimonial, financera i de resultats d'una empresa	-Creació de mini empreses entre grups de 2-3 alumnes que estableixen relacions comercials entre elles. -Poder classificar els comptes patrimonials -Poder classificar el comptes de resultats
---	---

BLOC 3. ECONOMIA DOMÈSTICA I CONSUMIDOR

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVALUACIÓ	CC
Unitat didàctica 7	BL 3.1.Elaborar un pressupost personal distingint entre els diferents tipus d'ingressos i despeses, així com supervisar el seu grau de compliment aplicant-hi mesures correctores.	CMCT SIEE CSC
	BL 3.2. Prendre decisions raonades davant de les alternatives econòmiques de la vida personal que maximitzen el benestar propi i social, i argumentar sobre els avantatges de l'estalvi com a mitjà per aconseguir diferents objectius.	SIEE CSC
	BL 3.3. Reconèixer el funcionament bàsic dels diners i diferenciar tipus de comptes bancaris i targetes emeses com a mitjans de pagament, valorant-ne la utilització amb garanties i responsabilitat.	CSC SIEE
	BL 3.4. diferenciar els principals impostos que afecten a les persones i analitzar la importància del compliment de les obligacions fiscals, a partir de casos concrets.	SIEE CSC
	BL 3.5. Analitzar en situacions pròximes la funció del consum i la influència del màrqueting sobre els hàbits del consumidor i argumentar sobre la importància d'un consum responsable i sostenible.	SIEE CMCT CSC
	BL 3.6. Crear i editar continguts digitals com ara documents audiovisuals amb sentit estètic, utilitzant aplicacions informàtiques d'escriptori, com per exemple fulls de càlcul, i	CD

	conèixer com aplicar els diferents tipus de llicències.	
--	---	--

UNITAT DIDÀCTICA 7. CONÈIXEMENTS BÀSICS D'ECONOMIA FINANCERA DOMÈSTICA

OBJECTIUS DE LA UNITAT	ACTIVITATS D'ENSENYAMENT - APRENTATGE
<ul style="list-style-type: none"> -Relacionar risc i benefici -Conèixer l'importància del temps en les relacions econòmico-financeres -Conèixer el funcionament dels instruments de pagament més habituals. -Diferenciar les diferents formes d'endeutar-se amb una entitat financera. -Saber els tipus d'impostos existents en les societats modernes. -Conèixer que son les assegurances -Saber les funcions dels diners 	<ul style="list-style-type: none"> -Esbrinar quins tipus d'assegurances tenen en casa (cotxe, continent, contingut, de vida, de mort, ...) -Identificar la contingència assegurada. -Saber i comprendre la importància de la confiança en el concepte de diners. -Descobrir que són les criptomonedes -Diferenciar el descompte de la capitalització

BLOC 4. ECONOMIA I INGRESOS I DESPESES DE L'ESTAT

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIÓ	CC
Unitat didàctica 8	<p>BL 4.1.Reconèixer la procedència de les principals fonts d'ingressos i despeses de l'Estat i diferenciar-hi el conceptes de deute públic i dèficit públic, per mitjà de gràfics on es mostren la seua distribució i evolució.</p> <p>BL 4.2.Reconèixer les ferramentes de redistribució de la renda i argumentar, a partir de l'estudi de casos concrets, sobre l'impacte negatiu de l'economia submergida i la desigualtat de la renda en el funcionament de la societat.</p>	<p>CMCT CSC</p> <p>CAA CSC</p>

UNITAT DIDÀCTICA 8. ECONOMIA I INGRESOS I DESPESES DE L'ESTAT

OBJECTIUS DE LA UNITAT	ACTIVITATS D'ENSENYAMENT - APRENTATGE
<ul style="list-style-type: none"> -Conèixer el que representa l'estat del benestar a les economies desenvolupades -Comprendre la importància de la igualtat com a mecanisme de legitimació del sistema, i la falta d'ella com l'origen de la conflictivitat social -Posar de manifest l'importància de pagar impostos. -Saber quins son els problemes de la infrafinançament de l'estat del benestar. 	<ul style="list-style-type: none"> -Buscar per Internet la relació entre el volum de la despesa pública respecte al PIB de països amb nivell de desenvolupament diferent. -Buscar la pressió fiscal dels països de la Unió Europea i el nivell de desigualtat dels mateixos. -Debatre sobre la importància de pagar impostos i qui son els beneficiats.

BLOC 5. ECONOMIA I TIPUS D'INTERÈS, INFLACIÓ I DESOCUPACIÓ

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIÓ	CC
Unitat didàctica 9 Unitat didàctica 10	BL 5.1.Diferenciar les magnitud de tipus t'integrés, inflació i desocupació, i analitzar les relacions que hi ha entre estes, per mitjà de la interpretació de dades i gràfics. BL 5.2.Analitzar les causes de la desocupació i les principals repercussions econòmiques i socials, i les diferents opcions de polítiques macroeconòmiques per a combatre-ho, a través de l'estudi de casos concrets.	CMCT CAA CSC CSC SIEE

UNITAT DIDÀCTICA 9. LA POLÍTICA MACROECONÒMICA

OBJECTIUS DE LA UNITAT	ACTIVITATS D'ENSENYAMENT I APRENTATGE
<ul style="list-style-type: none"> -Conèixer com el Banc Central controla els tipus d'interès. -Saber que és la inflació -Poder explicar com els tipus de interès es relacionen amb la inflació -Conèixer com es pot combatre la desocupació des de la política monetària -Conèixer mesures per combatre la desocupació. 	<ul style="list-style-type: none"> -Cercar a Internet taxes d'atur dels països de la Unió Europea. -Debatre que passaria si els tipus d'interès foren negatius. -Debatre sobre les causes de la inflació.

BLOC 6.ECONOMIA INTERNACIONAL

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIÓ	CC
Unitat didàctica 10	BL 6.1.Argumentar sobre l'impacte de la globalització econòmica, del comerç internacional i dels processos d'integració econòmica en la qualitat de vida de les persones i el medi ambient.	CAA CSC CMCT

UNITAT DIDÀCTICA 10.PROBLEMES ECONÒMICS DE L'ACTUALITAT

OBJECTIUS DE LA UNITAT	ACTIVITATS D'ENSENYAMENT I APRENTATGE
-Conèixer els problemes que afecten actualment a la humanitat i que tenen una vessant econòmica	-Debatre -Cercar informació per Internet

5.2.DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES

<u>PRIMERA AVALUACIÓ:</u>	Fins novembre
Total dies:	50 dies
TOTAL HORES AVALUACIÓ:	30 hores
UNITATS DIDÀCTIQUES A IMPARTIR: 2	
UNITAT DIDÀCTICA 1	15 HORES
UNITAT DIDÀCTICA 2	15 HORES

<u>SEGONA AVALUACIÓ:</u>	Fins març
Total dies:	53 dies
TOTAL HORES AVALUACIÓ:	32 hores
UNITATS DIDÀCTIQUES A IMPARTIR: 5	
UNITAT DIDÀCTICA 3	2 HORES
UNITAT DIDÀCTICA 4	2 HORES
UNITAT DIDÀCTICA 5	2 HORES
UNITAT DIDÀCTICA 6	24 HORES

UNITAT DIDÀCTICA 7	3 HORES
<u>TERCERA AVALUACIÓ:</u>	Fins juny
Total dies:	53 dies
TOTAL HORES AVALUACIÓ:	32 hores
UNITATS DIDÀCTIQUES A IMPARTIR: 3	
UNITAT DIDÀCTICA 8	10 hores
UNITAT DIDÀCTICA 9	10 hores
UNITAT DIDÀCTICA 10	12 hores

6. METODOLOGIA .Orientacions didàctiques

6.1. METODOLOGIA GENERAL DE L'ÀREA

L'elecció del mètode, com la dels recursos i les activitats és el moment de major autonomia del professorat. Així mateix, la importància de la metodologia resideix a ser el vehicle dels continguts i un dels instruments imprescindibles per a l'atenció a les necessitats educatives específiques de l'alumnat.

La metodologia respon a la pregunta de "com" ensenyar i el "com", en aquests casos, condiona de manera decisiva el què. Les conjuntures actuals semblen requerir una metodologia participativa i activa que, partint de les idees o coneixements previs, potència l'autonomia de l'alumnat en el seu aprenentatge. En aquesta línia, són molts els factors que caldria tenir en compte més enllà de judicis totalitaris o posicions ingènues.

Començarem per donar quatre idees per entendre què és un mètode:

- A.-És un camí per aconseguir els objectius
- B.-És el que possibilita l'ordre, la unió i la coherència en la dinàmica dels fets
- C.-Permet l'assimilació dels continguts
- D.-Motiva i desperta l'interès pel tema

Para la seva millor anàlisi, els mètodes poden ser classificats sota diferents criteris. Hem realitzat una classificació sobre la base de quatre aspectes que representen quatre vèrtexs del quadrilàter didàctic, a saber: el raonament, l'activitat de l'alumnat, la forma de treball en classe i la presentació dels continguts:

a) Per la forma del RAONAMENT exigít:

Deductiu: Si plantegem lleis, hipòtesis o teories de caràcter general i demanem la seva aplicació

Inductiu: Si partim de casuística i demanem la llei que la regula

b) Segons l' ACTIVITAT de l'alumnat:

Receptiu: Si el paper de l'alumnat és passiu, receptor.

Actiu: Si permet que l'alumnat intervingui en el procés

c) Per la FORMA DE TREBALL en classe

Verbalista: Dependent del relat del professorat

Intuïtiu: Per descobriment

d) Per la presentació dels CONTINGUTS

Sistemàtics: Establert per apartats

Ocasionals: Centres d'interès

Els mètodes, entesos com a propostes didàctiques sistematitzades que possibiliten el coneixement, que estan vigents en el nostre sistema educatiu són els següents:

GLOBALITZADORS: Els mètodes que van més enllà de la visió parcial de la realitat que tenen les disciplines, superant-les, el més important d'ells és la Metodologia de Projectes.

INDIVIDUALITZATS: Es basen en un treball individual, el més freqüent és el que utilitza com a recurs les fitxes.

SOCIALITZADORS: Són aquells que tenen com a principal objectiu la integració de l'alumnat en la societat.

DINÀMIQUES DE GRUP: Permet el treball en comú i l'aprenentatge entre iguals.

PERSONALITZATS: Són els mètodes que possibiliten un aprenentatge adaptat als processos personals: ritmes, capacitats, motivació i interessos.

TRANSMISSIUS: El més tradicional, és l'anomenat magistral o expositiu.

En general i de forma intuïtiva s'utilitzen diverses metodologies indistintament però podríem esmentar alguns factors que haurien de tenir-se en compte per a l'elecció de l'opció metodològica més adequada:

- Característiques de l'alumnat
- Naturalesa del continguts de les àrees
- Estructura i seqüència de la matèria
- Habilitats del professorat
- Organització d'espais, temps i recursos

Les Unitats Didàctiques, com a organització de continguts poden combinar diferents mètodes tenint en compte els factors exposats.

En qualsevol cas, és important observar que el mètode no és neutre. El mètode és en sí un contingut educatiu, és en si mateix també educatiu, sobretot en la promoció d'actituds i hàbits de treball. D'altra banda, caldria evitar pronunciar judicis maximalistes de l'estil de "mai s'ha d'utilitzar classes magistrals amb alumnat del primer cicle de la E.S.O., o, sempre és preferible elaborar materials propis i no utilitzar el llibre de text. S'ha d'alertar, així mateix, sobre posicions ingènues, amb les quals proclamen les màximes bondats per a les dinàmiques de grup sense tenir en compte les capacitats del professorat per conduir-les.

Però són les activitats i els recursos els qui ens van a donar la veritable mesura del mètode triat. Les activitats delaten les nostres veritables intencions per molt que programem o defensem una o una altra opció metodològica. Segons les destreses essencials bàsiques a aconseguir podem classificar les activitats en activitats de:

- A. Enfocament
- B. Recollida de la informació
- C. Record
- D. Organització
- I. Anàlisi
- F. Generació (Inferència, predicció...)
- G. Integració (Resum, reestructuració...) H. Avaluació

Els recursos són un altre element molt important dins de l'opció metodològica. Podem comptar amb els recursos:

- De l'entorn: naturals, culturals, del patrimoni històric, etc.
- Del propi centre.
- De les administracions, tant humans (Programes educatius, CEPs, monitors/as, assessoris/as, etc.) com a materials (guió d'activitats...).
- Que procedeixen de materials curriculars elaborats.
- Materials d'elaboració pròpia.

A la programació didàctica s'ha de relatar la bateria de recursos disponibles, aquells que prioritzarem per a la nostra actuació, tenint en compte que la seva pertinència està condicionada per les potencialitats del mitjà, les estructures cognitives de l'alumnat i la coherència amb la resta de la programació. Els recursos compleixen funcions que podríem relacionar de la següent manera:

1. Instructiva: Transmissora de continguts.

2. Formativa: Possibilita la formació integral.
3. Motivadora: Desperta interès.
4. De reflexió i innovació: Permeten una major autonomia del professorat, possibilitant alternatives metodològiques.

6.2. METODOLOGIA ESPECÍFICA D'ECONOMIA

Davant qualsevol nou aprenentatge, l'alumne posseeix ja idees i actituds prèvies. No obstant això, la importància creixent que tenen els assumptes econòmics en els diferents nivells de la societat i la forma tan directa en què ens afecten tant individual com col·lectivament provoca que els alumnes es mostren totalment receptius davant alguna cosa que consideren nou i que els pot servir d'utilitat.

Hem de tenir en compte aquesta actitud expectant i amb poques idees prefixades per iniciar el procés d'aprenentatge, en el qual el professor actuarà com a guia que permeti als alumnes adquirir els nous continguts. Per això, serà imprescindible començar pel més proper a l'alumne amb la finalitat d'iniciar un procés d'aprenentatge reflexiu, plantejant possibles problemes i solucions.

La impartició de la matèria ha de partir dels problemes econòmics actuals, els mitjans de comunicació transmeten diàriament nombroses i variades notícies econòmiques, i a través d'elles podem desenvolupar la nostra matèria fent-la més atractiva i més propera a l'alumne d'aquesta manera.

Resulta necessari que l'alumne aconseguixi el coneixement del significat precís dels conceptes econòmics i un domini suficient en la seva utilització de manera que pugui expressar-se de forma oral i escrita amb correcció per interpretar i analitzar els problemes econòmics i les seves solucions.

Es proposarà la recerca de temes econòmics de l'entorn proper a l'alumne, tant en forma individual com en equip, utilitzant diferents fonts procedents d'informació de manera que faci de l'economia alguna cosa proper i útil.

El professor complirà la funció d'orientador en l'adquisició de coneixements i estimularà la reflexió davant el treball que es plantegi i el ja realitzat, perquè l'alumne compregui el problema, plantegi possibles solucions i corregeixi possibles errors. Aquestes estratègies s'ajustaran a les diferents necessitats de l'alumne intentant donar resposta a les seves motivacions, interessos i capacitats.

En tot aquest desenvolupament metodològic és essencial comptar amb les

diferents formes d'organitzar el treball a l'aula. Depenent dels continguts que s'estiguin treballant caldrà organitzar la classe d'una o una altra forma i per a aquesta fi s'explica essencialment amb tres models:

a. El treball individual per facilitar la reflexió particular de cada alumne.

b. El treball en xicotets grups de 4 o 5 alumnes que permet l'intercanvi d'idees i finalment,

c. El grup classe que és aconsellable per a la posada en comú de tasques realitzades, debats, i exposicions d'experiències pròpies.

Serà important que existeixca un equilibri entre els tres models exposats d'organització de l'aula, encara que dependrà, en una part important, de la dinàmica interna de la classe.

Tot l'exposat anteriorment té com a fi necessària l'aprenentatge significatiu dels alumnes. Per aconseguir aquesta meta s'estableixen els següents principis didàctics:

Considerar que l'alumne és divers en la seva capacitat i ritme d'aprenentatge, per la qual cosa caldrà atendre al diferent estil cognitiu. Això implica facilitar situacions d'aprenentatge diferents, promovent estratègies didàctiques adequades i seleccionant activitats diferenciades, amb diferents nivells de profunditat i complexitat, i amb diferents graus d'elaboració.

Integrar, de forma satisfactòria, els continguts de tipus conceptual, procedimental, i actitudinal. Es considera que els continguts conceptuals han de constituir-se en organitzadors bàsics del currículum i, en conseqüència, els altres continguts han d'estructurar-se en relació a aquells.

L'Economia cobra enorme importància en la configuració de valors i actituds d'individus i grups, raó per la qual es persegueix la configuració de valors i actituds relacionades amb el diàleg i el consens, la solidaritat entre persones, i països, la conservació del mitjà natural i el rebuig del consum innecessari. Es tractarà de desenvolupar un esperit crític que facilite la detecció d'actituds i valors no concordats amb aquells.

Seleccionar els continguts que tenen major poder explicatiu i que permeten comprendre els diferents conceptes elementals.

Limitar a l'imprescindible l'aplicació de tècniques matemàtiques, ja que en tractar-se d'un curs d'introducció a l'Economia, s'ha de donar major

importància a la descripció, interpretació i explicació de la realitat econòmica.

Parar esment prioritària a l'activitat de l'alumnat, la qual cosa ha de conduir al fet que les activitats estiguin plenament integrades amb el contingut instructiu.

Realitzar treballs que estimulen el treball cooperatiu, l'ús de noves tecnologies i la utilització de diferents fonts d'informació.

Fomentar la participació de l'alumne mitjançant la realització de debats entre els alumnes on el professor actuarà com a moderador.

Per acabar, podem afirmar que la metodologia està basada fonamentalment en principis d'intuïció i participació activa en classe, intentant que els alumnes prenguen interès per la matèria i assimilien els conceptes deduïnt-los de les activitats realitzades i els relacionen amb els objectes que la tecnologia posa avui en les seues mans.

Es motivarà l'alumne perquè intervinga en les diferents experiències educatives.

S'intentarà que els conceptes bàsics els deduisquen ells mateixos de l'observació de l'entorn que els rodeja i que siguin capaços de buscar la documentació tècnica adequada per a resoldre els possibles problemes tecnològics que se'ls plantegen.

S'intentarà que siga una metodologia activa (pràctica) ja que es tracta d'una etapa eminentment constructiva, realització de diverses operacions, així com la utilització directa d'algunes màquines i ferramentes i diversos materials

Es pretén que l'aprenentatge siga *significatiu*, on els continguts dringuen significat i ens porten a altres continguts.

6.3. RECURSOS DIDÀCTICS

El centre disposa, a la seva biblioteca i en el Departament d'Economia, de diversos manuals de diferents nivells que podran ser utilitzats pels alumnes, encara que no se'ls recomanarà l'adquisició de cap d'ells.

Quan l'organització de la classe siga en menuts grups, es repartiran aquests materials perquè els alumnes tinguen un instrument de suport, facilitant així la selecció dels continguts així com la confrontació d'idees i punts de vista diferents.

La resta dels materials tindran el seu origen fonamentalment en les fonts periodístiques, i documentals en vídeo d'on s'obté informació que els permeta realitzar el seguiment d'un fet econòmic concret o l'estudi conjuntural d'un altre, sempre en relació amb l'entorn o amb esdeveniments propers als alumnes. Aquest tipus de materials té l'avantatge d'atreure la curiositat de l'alumne perquè en els fets que tracta de vegades tenen interessos personals. Els inconvenients derivats dels tecnicismes i coneixements no compresos hauran de ser resolts pel professor.

A l'hora de triar el recurs a utilitzar no hem d'oblidar que no hi ha recurs bo o millor, igual que no hi ha un mètode millor, cal buscar aquell recurs que s'adapte millor al nostre grup, a la unitat que estem impartint i als objectius que pretenem aconseguir.

Els recursos materials que s'utilitzaran en la impartició de la matèria d'Economia seran:

- Apunts
- Material escrit i elaborat pel professor.
- Canó projector per a ordinador
- Pissarra, guix i esborrany.
- Quadern de l'alumne, fotocòpies d'anotacions, exercicis o lectures
- Textos d'autors relacionats amb les Unitats Didàctiques.
- Premsa i revistes econòmiques (suport paper i digital)
- Transparències i gràfics.
- Pel·lícules

S'utilitzarà diàriament en classe, si es possible tindre a l'abast ordinador, i en casa Internet per a:

- Consultar wikipedia
- Enciclopèdies d'economia i d'empresa
- Diccionaris d'economia i d'empresa
- Consultar estadístiques del INE.
- Informes i dades Banc d'Espanya.
- Informes i dades Banc Central Europeu.
- Estadístiques i dades EUROSTAT
- Informes ONU
- Informes i dades del Banc Mundial
- Geolocalització per determinar i comprendre el conflicte Nord-Sud
- Geolocalització de la pobresa.
- Observar línies de temps en el desenvolupament del paísos, de la revolució industrial, etc

Treballar la recerca i selecció d'informació a la xarxa de qualitat i rigor científic.

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT

7.0. INTRODUCCIÓ

L'avaluació com a element central de la pràctica educativa, compleix una sèrie de funcions:

- Proporciona informació sobre els coneixements previs dels alumnes, els seus processos d'aprenentatge i la forma en què organitzen el coneixement.
- Permet al professor conèixer el grau en què els alumnes van adquirint aprenentatges significatius i funcionals.
- Facilita un seguiment personalitzat del procés de maduració i la determinació de les dificultats educatives especials dels alumnes.
- Ajuda a adequar els processos educatius a la situació i el ritme de cada alumne i grup concret.
- Possibilita que els estudiants descobreixen el seu desenvolupament i progrés personal en els nous aprenentatges, les seves aptituds per aprendre i les seves capacitats, interessos, motivacions, actituds i valors...
- Ajuda a revisar adaptar i millorar el procés d'ensenyament-aprenentatge.

L'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes en aquesta etapa educativa ha de ser contínua, processal, integradora, contextualitzada i formativa. Es pretén així que

atenga globalment a tots els àmbits de la persona no solament els aspectes cognitius.

L'avaluació suposa, per tant, la recollida sistemàtica d'informacions sobre com s'està desenvolupant el procés d'ensenyament-aprenentatge i no només afecta als processos d'aprenentatge dels alumnes sinó també als processos d'ensenyament desenvolupats pel professor.

L'avaluació, per tant, cal que siga:

Contínua: l'avaluació ha de tendir a detectar les dificultats d'aprenentatge dels alumnes en el moment en el qual es produeixin per poder realitzar les adaptacions necessàries.

Processal: implica no solament a l'estudiant sinó també a tots els agents de l'acció educativa. Ha de permetre la seva extensió a totes les activitats i no realitzar-se tan sol en certs moments puntuals i de forma aïllada.

Integradora: permet referir a les capacitats generals establertes per a l'etapa.

Formativa: suposa que l'avaluació ha d'aportar informació al llarg de tot el procés d'ensenyament-aprenentatge, tant al professor com a l'alumne. Al primer ha de proporcionar-li informació sobre el nivell real d'aprenentatge de cada alumne. Al segon ha d'aportar-li informació per al seu auto coneixement (autoavaluació), alhora que ho orienta sobre el seu procés d'aprenentatge, els seus assoliments i deficiències, i la manera de resoldre aquestes.

Contextual: implicarà que l'avaluació estarà referida a l'entorn del centre i, per tant, a un procés concret d'ensenyament-aprenentatge.

Segons la dimensió temporal l'avaluació pot ser: avaluació inicial, formativa i sumativa.

Avaluació inicial

En els primers dies del curs s'aplicaran les proves diagnòstiques i/o pautes d'observació que el departament determini.

Aquest tipus d'avaluació permetrà esbrinar els coneixements previs que l'alumne posseeix per iniciar des d'aquí el procés d'aprenentatge. En aquest sentit, el professor haurà de modificar els continguts de la matèria en funció dels

coneixements que ja tenen els alumnes, és a dir, realitzar adaptacions curriculars d'aula.

És important també l'avaluació inicial per detectar possibles dificultats d'algun alumne per a l'aprenentatge i, d'aquesta manera, anar preparant les actuacions adequades perquè superi la matèria.

Avaluació formativa

L'avaluació formativa pretén detectar el nivell aconseguit en el procés d'aprenentatge, detectar les dificultats i esbrinar les seves causes, adaptar les activitats d'ensenyament i introduir correccions al procés d'ensenyament-aprenentatge.

Aquest tipus d'avaluació s'aplicarà sobre les capacitats de l'alumne, sobre la seva gradual adquisició de conceptes, procediments i actituds. L'avaluació de conceptes, i procediments es realitzarà a través de l'observació sistemàtica, de l'anàlisi del treball individual i en grup de l'alumne mitjançant proves i qüestionaris.

Les actituds s'avaluaran a través de l'observació individual, l'anàlisi del rol de l'alumne en grup i aula i per les discussions i debats.

Avaluació final. Avaluació sumativa

Pretén avaluar els resultats de l'aprenentatge de conceptes, procediments i actituds, així com el seu grau i nivell.

Serà en la Junta d'avaluació on els professors aporten els seus informes sobre el grau d'aprenentatge aconseguit a cada àrea. Amb això es realitzarà una avaluació global de capacitats i es prendrà la decisió sobre promoció o repetició. La seqüència d'avaluació inicial, formativa i sumativa serà aplicable també en cada bloc temàtic.

Aquest procediment d'avaluació ha de completar-se amb l'autoavaluació, amb la participació de l'alumne en el mesurament del seu propi aprenentatge, perquè sigui conscient dels seus progressos i dificultats. L'observació dels primers permetrà que l'alumne es reforci en la seva autoestima, mentre que el prendre consciència de les seves dificultats farà que aquestes siguin de més fàcil superació. En tots dos casos la motivació serà major.

7.1. CRITERIS D'AVUACIÓ

BLOC 1. IDEES ECONÒMIQUES BÀSIQUES

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIÓ	CC
Unitat didàctica 1 Unitat didàctica 2	BL 1.1. Explicar l'economia com a ciència social i analitzar l'impacte permanent de les decisions econòmiques en la vida del ciutadans BL 1.2. Reconèixer els principis bàsics que expliquen les relacions econòmiques amb els seus condicionants de recursos i necessitats, i representar estes relacions des dels diferents models econòmics BL 1.3. Reconèixer la terminologia conceptual de l'àrea econòmica, pròpia del nivell educatiu, i utilitzar-la correctament en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional BL 1.4. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, i aplicar les estratègies lingüístiques del nivell educatiu, pròpies de la interacció oral, utilitzant un llenguatge no discriminatori.	CSC CSC CMCT CCLI CSC CCLI CAA

BLOC 2. ECONOMIA I EMPRESA

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIÓ	CC
Unitat didàctica 3 Unitat didàctica 4 Unitat didàctica 5 Unitat didàctica 5	BL 2.1 Descriure els diferents tipus d'empreses i les seues formes jurídiques, relacionant amb cadascuna les seues exigències de capital i les responsabilitats legals dels seus titulars, i identificar les fonts d'autofinançament de les empreses i les interrelacions d'aquestes amb el seu entorn	CSC
	BL 2.2. Analitzar les característiques principals del procés productiu i elaborar l'estructura de costos i ingressos d'una empresa, calculant el seu benefici per mitjà de casos senzills-	CSC CMCT
	BL 2.3. Diferenciar els principals impostos que afecten les empreses, i reconèixer les responsabilitats socials de les empreses, tant mediambientals com fiscals, així com argumentar sobre les seues repercussions a partir de casos concrets.	CMCT CAA CSC
	BL 2.4. Buscar i seleccionar informació economia financera a partir d'una estratègia de filtratge i de manera contrastada en mitjans digitals com ara pàgines web i bases de dades especialitzades, i registra-la en paper de manera acurada o emmagatzemar-la digitalment en dispositius informàtics i serveis de xarxa.	CD CSC

BLOC 3. ECONOMIA DOMÈSTICA I CONSUMIDOR

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIÓ	CC
Unitat didàctica 7	BL 3.1.Elaborar un pressupost personal distingint entre els diferents tipus	CMCT

	d'ingressos i despeses, així com supervisar el seu grau de compliment aplicant-hi mesures correctores.	SIEE CSC
	BL 3.2. Prendre decisions raonades davant de les alternatives econòmiques de la vida personal que maximitzen el benestar propi i social, i argumentar sobre els avantatges de l'estalvi com a mitjà per aconseguir diferents objectius.	SIEE CSC
	BL 3.3. Reconèixer el funcionament bàsic dels diners i diferenciar tipus de comptes bancaris i targetes emeses com a mitjans de pagament, valorant-ne la utilització amb garanties i responsabilitat.	CSC SIEE
	BL 3.4. diferenciar els principals impostos que afecten a les persones i analitzar la importància del compliment de les obligacions fiscals, a partir de casos concrets.	SIEE CSC
	BL 3.5. Analitzar en situacions pròximes la funció del consum i la influència del màrqueting sobre els hàbits del consumidor i argumentar sobre la importància d'un consum responsable i sostenible.	SIEE CMCT CSC
	BL 3.6. Crear i editar continguts digitals com ara documents audiovisuals amb sentit estètic, utilitzant aplicacions informàtiques d'escriptori, com per exemple fulls de càlcul, i conèixer com aplicar els diferents tipus de llicències.	CD

BLOC 4. ECONOMIA I INGRESSO I DESPESES DE L'ESTAT

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVALUACIÓ	CC
Unitat didàctica 8	BL 4.1.Reconèixer la procedència de les principals fonts d'ingressos i despeses de l'Estat i diferenciar-hi el conceptes de deute públic i dèficit públic, per mitjà de gràfics on es mostren la seua distribució i evolució.	CMCT CSC
	BL 4.2.Reconèixer les ferramentes de redistribució de la renda i argumentar,	CAA CSC

	a partir de l'estudi de casos concrets, sobre l'impacte negatiu de l'economia submergida i la desigualtat de la renda en el funcionament de la societat.	
--	--	--

BLOC 5. ECONOMIA I TIPUS D'INTERÈS, INFLACIÓ I DESOCUPACIÓ.

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVAUACIÓ	CC
Unitat didàctica 9 Unitat didàctica 10	BL 5.1.Diferenciar les magnitud de tipus t'integrés, inflació i desocupació, i analitzar les relacions que hi ha entre estes, per mitjà de la interpretació de dades i gràfics. BL 5.2.Analitzar les causes de la desocupació i les principals repercussions econòmiques i socials, i les diferents opcions de polítiques macroeconòmiques per a combatre-ho, a través de l'estudi de casos concrets.	CMCT CAA CSC CSC SIEE

BLOC 6. ECONOMIA INTERNACIONAL

CONTINGUTS	CRITERIS D'AVAUACIÓ	CC
Unitat didàctica 10	BL 6.1.Argumentar sobre l'impacte de la globalització econòmica, del comerç internacional i dels processos d'integració econòmica en la qualitat de vida de les persones i el medi ambient.	CAA CSC CMCT

7.2.INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ

Els instruments que seran utilitzats són:

-Control del treball realitzat a casa, amb l'objectiu de corregir i orientar a l'alumne.

-Correcció de la llibreta setmanalment per a comprovar que l'alumne millora en la presa de notes i apunts i millora alhora de ordenar i estructurar per escrit els nous coneixements adquirits.

-Realització de preguntes orals i aleatòries que seran incorporades al quadern del professor.

-Observacions diàries sobre la motivació i interès de l'alumne.

-Cada vegada que es finalitzarà l'explicació d'una unitat didàctica es realitzarà una prova per escrit.

Cada any al finalitzar el curs acadèmic el professors avaluarà els resultats assolits pels alumnes en aquesta matèria atenent als punts següents:

1. La concreció dels corresponents objectius, continguts i criteris d'avaluació.
2. La planificació temporal per al curs acadèmic.
3. La selecció d'aquells continguts que es consideren bàsics per a un adequat progrés educatiu de l'alumnat i la promoció als cursos successius.
4. L'organització dels continguts que permeta l'atenció a la diversitat de motivacions, interessos i capacitats de l'alumnat, per a oferir una adequada gradació de l'aprenentatge, així com les mesures educatives complementàries i de reforç.
5. Les mesures, les estratègies didàctiques i els criteris d'avaluació previstos per a facilitar a l'alumnat la superació de les corresponents matèries i àmbits pendents.
6. Els mètodes, les estratègies i els recursos didàctics previstos per a transformar les intencions educatives en una proposta coherent d'activitats d'aula, així com els procediments i instruments per a avaluar l'aprenentatge de l'alumnat i seguir el seu progrés.
7. La integració, en la matèria, àmbit o mòdul corresponent, de l'educació en valors.
8. Els resultats d'esta avaluació quedaran reflectits en el llibre d'actes del departament corresponent per a, si és el cas, adequar les activitats d'ensenyança i aprenentatge programades, així com els mètodes, estratègies i recursos didàctics adoptats.

7.3. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Com s'ha exposat anteriorment cal avaluar conceptes, procediments i actituds a través de l'observació individual i sistemàtica, a través de l'anàlisi del treball individual i en grup, així com el seu rol dins del grup i de l'aula, en les discussions i debats, i a través de les proves i qüestionaris.

Per tot això serà de gran importància comptar amb un quadern de notes adequat on el professor podrà prendre nota de la producció diària de cada alumne, així com els resultats de les proves i qüestionaris realitzats.

En el marc de l'avaluació contínua, es tindrà en compte per a l'avaluació-recuperació dels alumnes, els següents aspectes:

- el nivell de coneixements
- el nivell de comprensió
- l'expressió correcta
- la capacitat d'anàlisi, crítica i síntesi
- les tècniques emprades per a l'estudi de cada tema
- el grau de participació de l'alumne
- l'actitud davant la matèria.

Per a això a l'alumne se li sotmetrà en cada període d'avaluació a diversos tipus de proves: teòriques, per avaluar conceptes, pràctiques per avaluar procediments.

En l'avaluació contínua, la recuperació té lloc en aquest marc, ja que al llarg dels tres períodes d'avaluació les proves de recuperació van implícites. En les tres avaluacions, s'avaluaran els continguts específics de l'avaluació corresponent així com els de les anteriors, a través dels diferents tipus de proves ja assenyalades.

D'aquesta manera, s'avaluen els continguts específics de l'avaluació en curs i també es revisen els coneixements continguts anteriors dels alumnes que els tenien aprovats i es recuperen els coneixements als alumnes que els superin positivament i que tenien anteriorment avaluacions suspeses.

Així, al llarg del curs i en les tres avaluacions establertes s'anirà avaluant, revisant i recuperant a través dels diferents tipus de proves ja assenyalades.

Resulta inviable aplicar el dret a avaluació contínua als alumnes si falten a

un 25% de les classes de la matèria, amb el que s'habilitarà un procés d'avaluació extraordinari, en el qual es garanteix l'avaluació objectiva.

Es tindran sempre en compte per a les qualificacions:

- nivell conceptual
- capacitat d'anàlisi i síntesi
- rigor en els continguts
- utilització dels procediments
- estructura de l'exercici
- lliurament de treballs i tasques encomanades
- treball en classe i casa i participació
- actitud davant la matèria

Altres variables relacionades amb competències transversals que formen part integral del procés d'ensenyament i aprenentatge son:

- Comportament/conducta
- Esforç
- Puntualitat
- Evolució personal
- Respecte a la resta de companys
- Ajuda als companys
- Situació personal (malaltia, problemes familiar, etc)

Cadascun d'aquestes variables entrarà a formar part de la nota d'avaluació amb la següent ponderació:

Activitats: 30%. En aquest apartat seran tinguts en compte els següents aspectes:

- Actitud a l'aula, tant cap a la matèria com als companys, a la professora i la resta de la comunitat educativa, valorant especialment el respecte per les idees de la resta de persones que la formen.
- Treball a l'aula o per a casa, presentació dels treballs dintre del termini i en la forma escaient, elaboració d'exercicis i treballs de forma adequada i responsable,...
- Treball a realitzar a casa.

Observació directa i control diari: 10 % (assistència regular, actitud, interès, comportament i participació de l'alumnat).

Cal remarcar l'importància del comportament d'acord amb la legislació vigent en matèria de delictes d'odi. El no respecte dels diferents s'avaluarà negativament:

Homo fòbia
Xenofòbia
Ideologies autoritàries no democràtiques.
Masclisme
Etc,...

En tot cas, s'estima que quan un alumne no realitzi en més de tres ocasions les tasques encomanades per a l'aula o treball a casa, suspensarà automàticament l'avaluació, independentment de les proves escrites, doncs no manifesta el suficient interès i continuïtat en el treball de la matèria.

Proves escrites: 60%. Perquè una prova escrita sigui valorada positivament l'alumne haurà d'obtenir almenys 4 punts (sobre un total de 10); en el cas d'exàmens amb contingut teòric i pràctic ambdues parts han d'estar compensades.

Per superar la matèria serà necessari obtenir una qualificació superior a 5 en cadascuna de les avaluacions. Si no superés alguna de les avaluacions, tindrà la possibilitat de realitzar una prova escrita final sobre els continguts del curs, per a això és requisit imprescindible haver presentat totes les activitats en els terminis establerts.

Una correcta aplicació d'aquests instruments/ítems permetrà aconseguir una avaluació integradora, col·laborativa i participativa on queden implicats alumnat i famílies.

7.4. ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ

Si es possible:

- Una visita a una empresa de la ciutat o rodalies, per veure al món real el que s'ha estudiat a classe.
- Visita al mercat municipal
- Xerrades d'empresaris al centre.
- Assistència a conferències sobre economia i empresa organitzat per l'Ajuntament d'Oliva.

7.5. RECUPERACIÓ DE L'ALUMNAT AMB ÀREES, MATÈRIES, ÀMBITS O MODULS PENDENTS

L'alumne tant prompte es determina que no ha assolit els objectius de la unitat didàctica proposarà al professor com pensa recuperar. Podrà ser per escrit, oral o realització d'un treball dirigit pel professor. L'alumne una vegada elegit el procediment per a recuperar si no assoleix de nou els objectius tindrà una altra oportunitat com la descrita anteriorment.

Els alumnes sabran que la superació dels objectius marcats en cada unitat didàctica serà sempre possible, ja que considerem que la seguretat és motivadora i la inseguretat profundament desmotivadora i repercuteix negativament sobre el alumne.

La prova extraordinària serà com el seu nom indica realment extraordinària i relacionada amb la impossibilitat de l'alumne d'assistir a classe (malaltia, problemes familiars, etc...)

En general es treballarà en el marc teòric següent:

Les activitats d'avaluació tenen com a referent els criteris d'avaluació de la unitat didàctica. Les activitats d'avaluació s'integren en la seqüència didàctica, ja que l'avaluació és contínua i la seva principal funció és formativa i formadora. Pel disseny de les activitats d'avaluació cal tenir en compte:

-Quin tipus d'informació es pretén obtenir (funció de l'avaluació).

-Que siguin coherents amb les competències bàsiques que es pretén desenvolupar i amb els objectius didàctics (criteris d'avaluació).

-Les activitats d'avaluació han de propiciar que l'alumnat active els coneixements i habilitats de què disposa, done respostes complexes i creatives, reorganitze els coneixements disponibles per afrontar nous problemes.

-Les activitats d'avaluació han de plantejar-se a partir de la resolució de casos, situacions simulades...

8. MESURES DE RESPOSTA PER A LA

INCLUSIÓ I COMPENSACIÓ DE

DESIGUALTATS.

DECRET 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià. [2018/7822]

L'alumnat no és homogeni, cadascun té les seves pròpies capacitats i interessos. Per tant, el professor ha de vetllar perquè tots ells aconseguen els objectius marcats inicialment.

Des de l'avaluació inicial i des de la recopilació de tota la informació rellevant d'anys anteriors, es procurarà detectar tant als alumnes amb deficiències en l'aprenentatge com aquells altres el ritme dels quals siga superior al del comú de la classe.

Als alumnes amb facilitats en l'aprenentatge i el ritme del qual siga major se'ls encomanaran activitats especials a realitzar tant dins com fora de l'aula. En aquest sentit hi haurà una preocupació per aquells que podent realitzar un aprenentatge

superior el seu ritme no ho assolisquen per la falta d'hàbit de treball. A aquests alumnes se'ls motivarà perquè desenvolupen tot el seu potencial.

Per als alumnes amb deficiències en l'aprenentatge s'utilitzaran diferents estratègies que permetin la seva recuperació:

- Utilitzar materials didàctics adequats als seus ritmes d'aprenentatge, és a dir, diversificar les activitats d'ensenyament-aprenentatge i els nivells de dificultat per contactar amb les seves necessitats.

- Modificar la seqüenciació dels continguts de la forma més favorable per a l'alumnat,

- Potenciar el treball autònom per aprofitar l'ajuda individualitzada del la professora,

- Promoure la inclusió en grups el treball cooperatiu dels quals afavoreixi l'aprenentatge.

Per avaluar les capacitats adquirides per aquests alumnes es realitzaran proves diferenciades i s'adequaran i escalonaran els criteris d'avaluació al seu ritme d'aprenentatge. En aquest sentit, els criteris d'avaluació marcats per l'Administració s'utilitzaran com a referents mínims.

Es pretén que la intervenció educativa siga el més individualitzada possible, això és, que el sistema educatiu oferisca a cada estudiant l'ajuda pedagògica que aquest necessite en funció de les seues motivacions, interessos i capacitats d'aprenentatge. En batxillerat l'organització de l'ensenyament permet que el propi alumnat resolga aquesta diversitat mitjançant l'elecció de modalitats i optatives.

No obstant açò, és convenient donar resposta, ja des de les mateixes assignatures, a un fet constatable: la diversitat d'interessos, motivacions, capacitats i estils d'aprenentatge que l'alumnat manifesta. Cal, llavors, tenir en compte els estils diferents d'aprenentatge de l'alumnat i adoptar les mesures oportunes per a afrontar aquesta diversitat. Hi ha estudiants reflexius (es detenen en l'anàlisi d'un problema) i estudiants impulsius (responen molt ràpidament); estudiants analítics (passen lentament de les parts al tot) i estudiants sintètics (aborden el tema des de la globalitat); uns treballen durant períodes llargs i uns altres necessiten descansos; alguns necessiten ser reforçats contínuament i uns altres no; els cal prefereixen treballar solos i els cal prefereixen treballar en xicotet o gran grup.

Donar resposta a aquesta diversitat no és tasca fàcil, però sí necessària, doncs la intenció última de tot procés educatiu és aconseguir que l'alumnat aconseguisca els objectius proposats.

Com a activitats de detecció de coneixements previs utilitzarem:

-Debat i activitat pregunta-resposta sobre el tema introduït pel docent, amb la finalitat de facilitar una idea precisa sobre d'on es parteix.

-Repàs de les nocions ja vistes amb anterioritat i considerades necessàries per a la comprensió de la unitat, prenent nota de les llacunes o dificultats detectades.

-Introducció de cada aspecte lingüístic, sempre que açò siga possible, mitjançant les semblances amb la llengua pròpia de l'alumnat o supervivència en ella.

Com a activitats de consolidació farem servir:

-Realització d'exercicis apropiats, abundants i variats, amb la finalitat d'afermar els continguts lingüístics, culturals i lèxics treballats en la unitat.

Aquesta varietat d'exercicis compleix, així mateix, la finalitat que perseguim.

-Amb les activitats de recuperació-ampliació, atenem no solament a l'alumnat que presenta problemes en el procés d'aprenentatge, sinó també a aquells que han aconseguit en el temps previst els objectius proposats.

-Les diferents formes d'agrupament de l'alumnat i la seua distribució en l'aula influeixen, sens dubte, en tot el procés. Entenent el procés educatiu com un desenvolupament comunicatiu, és de gran importància tenir en compte el treball en grup, recurs que s'aplicarà en funció de concretament, per exemple, en les activitats que es vagen a realitzar, doncs els petits treballs de recerca, o en els debats proposats considerem que la posada en comú de conceptes i idees individuals genera una dinàmica creativa i d'interès en l'alumnat.

-Es concedirà, no obstant açò, gran importància en altres activitats al treball personal i individual; en concret, s'aplicarà en les activitats de síntesis/resumeixen i en les de consolidació, així com en les de recuperació i ampliació.

Hem d'escometre, doncs, el tractament de la diversitat des de dues vies:

1.L'atenció a la diversitat en la programació dels continguts, presentant-los en dues fases: la informació general i la informació bàsica, que es tractarà mitjançant esquemes, resums, glossaris, etc.

2.L'atenció a la diversitat en la programació de les activitats. Les activitats constitueixen un excel·lent instrument d'atenció a les diferències individuals de l'alumnat. La varietat i l'abundància d'activitats amb diferent nivell de dificultat permeten l'adaptació, com hem dit, a les diverses capacitats, interessos i motivacions.

9.ELEMENTS TRANSVERSALS

En aquest projecte s'ha tingut en compte la idea de transversalitat com a forma de relacionar els continguts de la matèria amb els d'altres, considerant els valors i les actituds implícits en aquests continguts. El propòsit és contribuir que l'educació dels estudiants es duga a terme amb una major unitat de criteri entre les diferents matèries, cosa que pot aconseguir-se prestant atenció, en el moment de plantejar l'organització del projecte curricular, a aquells continguts que posseeixen caràcter interdisciplinar.

Aquests continguts transversals poden incloure's en les diverses categories que presentem tot seguit:

9.1.FOMENT DE LA LECTURA. COMPENSIÓ LECTORA. EXPRESSIÓ ORAL I ESCRITA

El departament ha pensat les següents actuacions per a fomentar la lectura:

- Tindrà sempre present i a revisió i reflexió de l' ORDE 44/2011, de 7 de juny, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regulen els plans per al foment de la lectura en els centres docents de la Comunitat Valenciana.
- Prepararem textos adequats i d'interès per a cada nivell, en relació a l'assignatura.
- Es treballaran en casa.
- Es potenciarà i incentivarà la recerca d'informació en internet i en llibres, revistes, etc per a fer els treballs trimestrals de caràcter monogràfic

(materials, robòtica, centrals elèctriques, domòtica, etc).

9.2.COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL i TIC

Tractem aquest tema transversal amb l'ús de recursos audiovisuals i la producció de continguts: presentació de temes amb el canó de projecció en classe.

9.3.ACTIVITAT EMPRENEDORA

Es en aquest assignatura on l'emprenedoria es tractada de forma sistemàtica. Cal recordar que emprenedor i empresari no son sinònims, com a molt cal entendre que una forma concreta de ser emprenedor és ser empresari.

La emprenedoria és la capacitat de les persones per innovar en tots els àmbits de la vida, per això te caràcter transversal. Creativitat, noves idees, gestió del risc es tracten al llarg del curs a l'assignatura d'economia.

9.4.EDUCACIÓ EN VALORS:EDUCACIÓ CÍVICA I CONSTITUCIONAL

La matèria economia permet la inclusió d'una sèrie de valors que la societat actual considera bàsics en la formació de les noves generacions. A continuació es fa referència a aquells que estan més íntimament relacionats amb aquesta matèria.

La profusió al llarg del curs de la translació de valors lligats al diàleg per solucionar els problemes d'individus i grups a nivell nacional, o a nivell internacional, promou actituds pacífiques per sobre del conflicte, per la qual cosa es pot dir que el material curricular proporciona Educació per a la Pau.

En inculcar al llarg del projecte valors de conservació dels recursos ambientals, de la responsabilitat ètica i social de l'empresa, mentre que influeixen en la qualitat de vida, es proporciona una Educació per a la Salut i alhora una Educació Ambiental. La translació de valors i actituds d'igualtat i solidaritat apareix de forma constant encara que amb major intensitat quan es tracta la gestió dels recursos humans, la qual cosa permet afirmar que hi ha també una Educació per a la Igualtat entre els individus i races en general i entre els sexes en particular.

També, es farà veure als alumnes valors i actituds relacionades amb tècniques

de comunicació que afecten a la creació de necessitats fictícies, ajudant-los a reflexionar i analitzar, si escau, la influència de tals tècniques i a exercir de forma autònoma el paper de consumidors, per la qual cosa també hi ha un component d'Educació del Consumidor.

Aquests temes, que atenen al valor integral dels alumnes, es desenvolupen, fonamentalment a través dels continguts actitudinals i s'abordaran mitjançant diverses activitats al llarg del curs.

Per últim cal recordar que l'economia és present en tots els aspectes de la nostra vida quotidiana. Qualsevol persona necessita conèixer les regles bàsiques que expliquen els esdeveniments econòmics i el llenguatge específic que utilitzen els economistes i els mitjans de comunicació per analitzar els fets.

L'estudi de l'economia ajuda a percebre i conèixer el món que ens envolta i possibilita analitzar les relacions humanes des d'aspectes microeconòmics i macroeconòmics, així com aprofundir-hi, tenint en compte variables de l'entorn i, més concretament, les que afecten al País valencià. També facilita la comprensió de conceptes emprats de forma habitual en l'economia i en el món empresarial, potencia habilitats de raonament, abstracció i interrelació, i proporciona eines per examinar de forma crítica la societat que ens envolta. Tot això justifica la presència d'una assignatura com l'economia en l'educació secundària obligatòria.

La societat cerca el benestar material i el progrés dels seus membres. L'enfocament econòmic suposa explicar la realitat des d'una perspectiva diferent, principalment a partir dels interessos i les necessitats que les persones manifestem a cada moment. Les persones ens veiem abocades a establir prioritats entre les nostres necessitats i a decidir quines satisfarem amb els recursos limitats de què disposem.

L'estudi de l'economia proporciona, juntament amb la formació tècnica, una sèrie de competències per fer feina en equip i habilitats de comunicació, iniciativa i lideratge. També estimula l'esperit emprenedor.

Cal destacar que en aquesta assignatura es tracten continguts essencials perquè, una vegada finalitzats els estudis de l'educació secundària obligatòria, els alumnes siguin mínimament competents en el desenvolupament d'activitats quotidianes com anar a un banc, comprar a termini, sol·licitar un préstec, etc.

10. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Es realitzaran aquestes activitats en funció del nivell dels alumnes:

-Assistència a conferències organitzades per L'Ajuntament d'Oliva sobre economia empresa.

Si es poden fer:

-Visita a la Cooperativa de Pego.

-Xerrades d'experts i/o empresaris de la zona.

11. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT

L'avaluació de la pràctica docent és necessària per recollir informació respecte a les necessitats i assoliments dels alumnes. Cal reflexionar i prendre decisions pertinents per valorar tant la nostra actuació com a docents com la programació didàctica, que caldrà adequar cada vegada més als alumnes. Si cal, s'hauran de modificar aquells elements que han plantejat alguna dificultat i millorar així el procés d'ensenyament. Així doncs, s'hauran d'incorporar propostes de millora, les quals seran incloses en la memòria de fi de curs i figuraran en la programació del curs següent.

D'altra banda, es tracta d'un procés que és part integrant del procés educatiu i, per això, ha de realitzar-se de manera contínua, amb la finalitat no sols de valorar els resultats obtinguts segons les competències adquirides i els objectius aconseguits, sinó d'analitzar tot el procés d'ensenyament i aprenentatge. Serà decisiva per a detectar les dificultats en el moment en què es produïsquen, esbrinar-ne les causes i, en conseqüència, reorientar la intervenció educativa i acomodar-la a la diversitat de capacitats, ritmes d'aprenentatge, interessos i motivacions de l'alumnat.

Ara bé, per poder incorporar les mesures de millora, s'ha de tindre en compte una sèrie d'indicadors d'èxit, que ajudaran a comprovar el funcionament de la programació. Aquests indicadors s'obtidran a través de qüestionaris o enquestes, a complimentar pels alumnes i professors.

Indicadors d'èxit (a emplenar pel professorat)	Sí	No
--	----	----

La programació s'adequa a les necessitats de l'entorn i de l'alumnat		
La programació té en compte els interessos i el nivell de desenvolupament de l'alumnat		
La programació respon a la necessitat social de determinats continguts		
La programació s'aplica en la pràctica		
La programació contempla els objectius del cicle, la programació de les comissions, de recursos: biblioteca, periòdic, projectes de formació...		
Es fa un seguiment i avaluació trimestral de la programació.		
En la programació s'identifiquen aspectes que es poden millorar a partir de la memòria.		
La programació contempla l'atenció a la diversitat		
La planificació de les eixides didàctiques i activitats complementàries és coherent amb la programació.		
Les activitats complementàries potencien la participació de les famílies.		

Indicadors d'èxit (a emplenar per l'alumnat)	Sí	No
L'alumnat valora positivament el pla de les activitats complementàries		
Aquestes activitats fan que l'escola siga més oberta, interessant i divertida		
Els materials emprats són adequats i atractius per a l'alumne		
Cada unitat didàctica es treballa suficientment a classe.		
S'utilitza suficientment les TIC a classe		
Les unitats didàctiques presenten conceptes que s'haurien d'haver assolit en cursos anteriors		
La principal dificultat és expressar els conceptes a nivell escrit		
La principal dificultat és expressar els conceptes a nivell oral		
La principal dificultat és l'ortografia		
La principal dificultat és la comprensió lectora		
La principal dificultat és la comprensió oral		
S'han donat poques classes durant l'avaluació		

12. SEGUIMENT DE LA PROGRAMACIÓ: CORRECCIONS I AJUSTOS

Pego, octubre 2021

Carme Escrivà i Escrivà
David Torres Guitart
Joan Carles Vicens Bordes
Cap departament d'economia

